

Ilham Aliyev

İlham Əliyev tarixi ədaləti dəmir yumruqla bərpa etdi

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması ilə başa çatan İkinci Qarabağ müharibəsi müstəqillik və dövlətçilik tariximizin olduqca mühüm səhifələrindən biridir. 44 günlük müharibənin nəticəsində İlham Əliyev Ali Baş Komandanlığı ilə ordumuz 30 ildən artıq idi ki, davam edən erməni işğalına bərdəşlik son qoydu, respublikamızın qanuni hüquqlarını bərpa etdi. Ermənistanla həm də elə bir maddi və mənəvi ziyan vuruldu ki, indi bu ölkə tarixinin ən ağır və rüsvayçı günlərini yaşayır.

Azərbaycan üçün bu, Vətən müharibəsi idi

Dekabrın 18-də keçirilən Müstəqil Dövlətlər Birliyinin Dövlət Başçıları Şurasının videokonfrans formatında keçirilən iclasında Prezident İlham Əliyev respublikamızda pandemiya-ya qarşı mübarizə sahəsində görülən işləri diqqətə çatdırmaqla yanaşı, Vətən savaşı barədə - müharibənin başlanmasının səbəbləri, Ermənistanın hərbi təxribatları, döyüşlərdəki işğalçı dövlətin vandallığı, kapitulyasiya

yaşı və digər məsələlər barədə ətraflı məlumat verdi.

Öncə onu qeyd edək ki, 44 günlük müharibədə Azərbaycan həm də informasiya cəbhəsində mübarizə apardı və qalib çıxdı. Respublikamız düşmənin saxta informasiya cəbhəsini darmadağın etdi. Ermənistanla qarşı həm informasiya mübarizəsinin, həm düşmənin saxta təbliğatının qarşısının alınması, həm də Azərbaycanın həqiqətlərini dünyaya çatdırılması prosesinin önündə isə Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan

İlham Əliyev getdi. Hərbi meydanında olduğu kimi, informasiya meydanında da İlham Əliyev düşməni sarsıdıcı zərbə vurdu.

Bu baxımdan Müstəqil Dövlətlər Birliyinin Dövlət Başçıları Şurasının videokonfrans formatında keçirilən iclası əsl həqiqətlərin bir daha dünya ictimaiyyətinə çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edirdi. Prezident İlham Əliyev bir daha baş verənlər barədə sistemli və ardıcıl şəkildə məlumatları diqqətə çatdırdı. Prezident İlham Əliyevin çıxışının əvəlinə qeyd etdiyi kimi bu, Azərbaycan üçün Vətən müharibəsi idi: "Müharibənin nəticələri məlumdur. Azərbaycan uzun illər ərzində ölkəmizin xeyli ərazisini, beynəlxalq miqyasda tanınmış ərazilərini işğal altında saxlayan işğalçı ölkə üzərində qələbə qazandı. Bizim məlumatımıza görə, müharibə nəticəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin potensialının 80 faizini

den çoxu məhv edilib. Azərbaycan üçün bu, Vətən müharibəsi, azadlıq müharibəsi, Ermənistan üçün isə işğalçılıq, istilaçılıq müharibəsi idi".

Ermənistanın təxribatları danışıqları mənasız etdi

Yeni hərbi əməliyyatların başlanması birdən-birə baş vermədi. Xüsusən son bir ildə Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ problemi ətrafında cərəyan edən proseslərin məntiqi yekunu Azərbaycanın hərbi yolla ərazilərini işğaldan təmizləməsinə gətirib çıxardı.

Rəsmi Bakı problemin danışıqlar yolu ilə həlli prosesinde heç vaxt yayınmadı və Prezident İlham Əliyev bu istiqamətdə daim konstruktiv mövqə nümayiş etdirdi.

Ardı 3-cü səh.

44 zəfər gününün qəhrəmanları

Onlar vətən sevgilərinin şərəf mükafatına layiq görüldülər

Bu son baharın günəşi Odlar yurdumuzun əbədiyyət tüfənglərində bir daha sönməyəcək şəkildə parladı, şəfəq saçdı...

Bu həzranə fəslə qəhrəman oğullarımızın şücaətlərini Azərbaycanımızın gələcəkdə qürurla vəzərlənəcək tarix salnamələrinə zər işləməklə həkk etdi...

Bu qızıl payızda bütün Azərbaycan Vətən dedi...

Mərd övladlarımız ata-baba ocaqları Qarabağ uğrunda savaşmaq üçün müqəddəs bir yola çıxdılar. İgidlərimiz Vətənimizin hər daşı, qayası, torpağımızın hər qarışı üçün çarpışmağa, döyüşməyə, düşməni qan uddurmağa tələsdilər...

Ösündə bu müqəddəs ana doğru biz çoxdan, ta 30 ilin o tayından yol gəlirdik və işğal heç zaman barışmırdıq...

Elə buna görə idi ki, Xocalının, Şuşanın, Laçının, Kəlbəcərin, Zəngilanın, Füzulinin, Cəbrayılın, Ağdamın, bütünlükdə Qarabağımızın işğal günlərini inadla yaddaşımıza həkk etmədik, o qara rəqəmlərlə təqvimlərə həkk olunmuş tarixləri tezliklə qırmızıya, zəfər gününə çevirəcəyimizə inandıq...

Heç zaman "Qarabağ Azərbaycandır!" haqq nidəsindən ayrılmırdıq, müqəddəs torpaqlarımızdan düşmənin mürdar ayağını keşərək atacağımıza addım kimi əmin olduq. Sülh yolu ilə mümkün olmasa, Qarabağımızın işğaldan azad edilməsinə, vətənimizin bütövlüyü uğrunda son damla qanımıza qədər vuruşaraq qalib gələcəyimizə and içdik. And içdik ki, üçrəngli Azərbaycan bayrağını Qarabağın ən hündür zirvələrində dalğalandıracağıq...

İgidlərimiz düşməni diz çökdürməyə qədər haqq savaşından əl çəkmədilər

2020-ci ilin 27 sentyabrında Ermənistanın Azərbaycana qarşı növbəti hərbi təxribatı və birbaşa müliki əhalini hədəfə alması səbrimizə daşırın son damla oldu. Elə həmin andan etibarən damarlarımızda qisas qanı coşan aslan pəncəli oğullarımız bir ağızdan Vətənin harayına hay verdilər.

Ardı 5-ci səh.

İlham Əliyevdən diplomatiya dərsi

Prezident İlham Əliyevin bu il dekabrın 12-də ATƏT-in Minsk qrupunun Fransadan olan həmsədri Stefan Vis-kontini, ABŞ-dan olan həmsədri Endrü Şoferi, Rusiyanın Azərbaycanı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Mixail Boçarıkovu və ATƏT-in fəaliyyətə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anji Kaspskini qəbul edərkən ibtəamiz çıxışı ilə Azərbaycan diplomatiyası tarixinə yeni bir şanlı səhifə yazdı.

Əlbəttə, Prezident 28 il Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə cəhdləri imitasiya edən bu qurumun təmsilçilərinin qəbul etməyə və çağırılmayan qonaqları müvafiq nazirliyin rəhbərinin üstünə göndərə bilərdi. Amma əksinə, onları qəbul etdi, işğalçı Ermənistanın 30 ilə yaxın müddət ərzində törətdiyi bütün cinayətləri sadaladı, səbir və təmkinlə baş verənlərə işğalçı Ermənistanın və ona dayaqlı dural beynəlxalq qurumların

yurur. Əgər istəmirsinizsə, mən onlara deyim gəlsinlər. Necə istəsəniz. Buyurun, sizi dinləyirəm".

Bələ qəbul diplomatik dil-də Minsk üçlüyünün 28 illik fəaliyyətsizliyinə verilən konkret və lakonik qiymətdir. Yeni 28 il gəldiniz, əlinizi əlinizin üstünə qoyub oturdunuz, indi nə edəcəksiniz ki?!

Prezident çıxışının əvvəlində qonaqlara xatırladı ki, Minsk qrupu ilə bir il əvvəl baş tutan son görüşdən sonra ciddi dəyişikliklər baş vermiş, münaqişənin həlli yeni reallıqları gündəmə gətirmişdir: "Mən həmsədr dövlətlərin başçılarından olan Prezident Putinin dedikləri ilə razılışırım ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi artıq tarixə qovuşub. Mən də həmin fikirdəyəm".

Ardı 2-ci səh.

Yenə də dünyanın «Ən islahatçı on ölkə»si sırasındaydıq

Dünya Bankı Azərbaycanda iqtisadi islahatların uğurla aparıldığını təsdiqləmişdir

İqtisadi islahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin mətbuatı açıqlamasında bildirilir ki, Doing Business hesabatındakı məlumat uyğunsuzluqları Dünya Bankının Daxili Auditit tərəfindən araşdırılmış və nəticədə Azərbaycan bu qurumun 2020-ci il hesabatındakı mövqeyini 6 pillə yaxşılaşdırmışdır.

Bu o deməkdir ki, ölkəmiz bir daha dünyanın "Ən islahatçı on ölkə"si sırasında ötənlik yerini tutmuşdur. Ağır müharibəni Zəfər qələbəsi ilə başa vuran Azərbaycanın adının iqtisadi islahatların aparılmasında aparıcı dövlətlərlə bir sırada çəkilməsi qürur doğuran məqamdır.

Yeri gəlmişkən, işğalçı Ermənistan davamlı olaraq bu qurumun hesabatlarında inadla geriye çəkilmişdir. Qonşuları ilə əbədi ədavətdə yaşayan və ərazi iddialarından əl çəkməyən faşist dövlətinin çökməsi labüddür.

Azərbaycan uzun illər müharibə şəraitində olmasına baxmayaraq, regionda sülhə və islahatlara səmərəli dövlət kimi daim göstəricilərini bütün istiqamətlərdə yaxşılaşdırmaqdadır. Dünya Bankının Daxili Audit strukturları tərəfindən son 4 ilin məlumatları araşdırıldıqdan sonra ölkələrin göstəriciləri ilə bağlı məlumatlar yenilənmişdir.

Ardı 5-ci səh.

Martın 11-də Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının pandemiya elan etdiyi koronavirus sürətlə Yer üzündə yayılmaqda davam edir. Aparılan son statistikaya əsasən, indiyədək dünyada 76 milyondan çox insan COVID-19-a yoluxub, 1 milyon yarımdan çox insan bu təhlükəli virusdan həyatını itirib. Yoluxmanın 45 faizdən çoxu Şimali və Cənubi Amerikanın payına düşür, digər yerləri isə Avropa, cənub-qərqi Asiya bölüşür.

Hazırda COVID-19 xəstəliyinin sürətlə yayılması, yoluxan və vəfat edən şəxslərin sayında kəskin artımın baş verməsi bütün dünya üçün ən ciddi problem olaraq qalmaqdadır. Ayrı-ayrı ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, xəstəliyin qarşısını almaq üçün hökumətlər sərt məhdudiyyətlər tətbiq etmək məcburiyyətində qalırlar. Bu, iqtisadi duruma, əhalinin maddi vəziyyətinə mənfi təsir göstərsə də, insanların həyatının və təhlükəsizliyinin qorunması üçün sərtləşdirilməli addımlar atılır.

Bütün dünyada olduğu kimi, Azərbaycanda da COVID-19-a yoluxma hallarında əvvəlki aylarla müqayisədə artım müşahidə olun-

maqdadır. Buna görə də ölkəmizdə son aylarda yaşanan yüksək yoluxma səviyyəsi nəzərə alınaraq virusun yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə bir sıra addımlar atılıb, Nazirlər Kabinə-

ti yanında Operativ Qərargah tərəfindən dekabrın 14-dən gələn il yanvarın 18-dək sərtləşdirilmiş karantin tədbirlərinin tətbiqinə başlanılıb.

Ardı 5-ci səh.

Azərbaycan pandemiya qarşı global mübarizəyə mühüm töhfə verir

İlham Əliyevin liderlik missiyası koronavirusa qarşı birgə beynəlxalq həmrəyliyi də təşviq edir

Erməni diasporu Paşinyandan ianələrin hesabətını tələb edir

Müharibədəki məğlubiyyətdən sonra Ermənistanla baş verən qarşıdurma ölkədə gərgin və xaotik vəziyyət yaradıb. Muxalifət Paşinyanın baş nazir kimi ölkə idarəçiliyini davam etdirməsinə qarşı çıxaraq bir aydan çoxdur aksiyalar keçirir. Kürsününü itirmək istəməyən Nikol Paşinyan isə kütləvi etirazların qarşısını almaq üçün bütün repressiv tədbirlərə əl atır.

Bu günlərdə Yerevanda mitinqlər fasiləsiz davam edir. Etiraz aksiyaları iştirakçıların sayı və miqyası baxımından genişlənməkdədir. Şəhərin "Fransa" meydanında keçirilən mitinqdə "Vahid Ermənistan" partiyasının lideri Artur Kazinyan prokurorluqdan Paşinyana qarşı "dövləti xəyanətlərinə görə" cinayət təqibi başlanılmasını tələb edib. "Daşnaksütun" partiyasının nümayəndəsi Geqam Manukyan isə aksiyaya başa çatdıraraq bildirib ki, dekabrın 22-də Yerevanın Respublika meydanında ümumi tətil və böyük etiraz aksiyası keçiriləcək.

Bələ vəziyyətlə bağlı Paşinyan hakimiyyətini saxlamaq üçün bütün repressiv addımları atacaq və ölkədə gərginlik daha da kəskinləşəcək. Bu isə bütövlükdə ölkənin çətin durumunu daha da ağırlaşdıracaq. Ermənistanla sadə vətəndaşların qarxdığı da məhz budur. Ona görə ölkədə hakimiyyətə xalq arasında uqurumun daha da dəriləşməsi gözlənilir. Bu isə Ermənistanı vətəndaş qarşısındakı məsuliyyətini sülhə gətirəcək.

Ardı 5-ci səh.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 13 yanvar tarixli 725 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin strukturu"nda, "Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına saxlanılan Azərbaycan Respublikası Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin hərbi qulluqçularının və Azərbaycan Respublikası Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin sistemində işə götürülən işçilərin ştat sayının həddi"ndə və "Azərbaycan Respublikasının Xarici Kəşfiyyat Xidmətində ali hərbi rütbəli vəzifələrin siyahısı"nda dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 13 yanvar tarixli 725 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 1, maddə 47; 2017, № 2, maddə 197; 2018, № 1, maddələr 35, 52, № 5, maddə 964; 2020, № 6, maddə

716) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin strukturu"nda, "Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına saxlanılan Azərbaycan Respublikası Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin hərbi qulluqçularının və Azərbaycan Respublikası Xarici Kəşfiyyat Xidmətinin sistemində işə götürülən işçilərin ştat sayının həddi"ndə və "Azərbaycan Respublikasının

Xarici Kəşfiyyat Xidmətində ali hərbi rütbəli vəzifələrin siyahısı"nda dəyişiklik təsdiq edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 dekabr 2020-ci il

Brüsseldə Azərbaycan-Avropa İttifaqı Əməkdaşlıq Şurasının 17-ci iclası keçirilib

Dekabrın 18-də Brüsseldə Azərbaycan-Avropa İttifaqı Əməkdaşlıq Şurasının 17-ci iclası keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, iclasda Azərbaycan xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti, Al İse xarici və təhlükəsizlik məsələləri üzrə ali nümayəndə Cozef Borelin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə təmsil olundu. Al nümayəndə heyətinin tərkibində həmçinin Qonşuluq Siyasəti və Genişlənmə danışıqları üzrə komissarı Oliver Varhelyi də iştirak etdi.

Iclasda tərəflər Əməkdaşlıq Şurasının son iclasından etibarən Al və Azərbaycan arasında əməkdaşlıq münasibətləri və bu xüsusda əldə olunmuş nailiyyətlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Carı ildə pandemiya rəğmən ticarət əlaqələrinin inkişaf etdiyi və Al-nin Azərbaycanın əsas ticarət tərəf-

daşı olduğu qeyd olunub. Tərəflərin enerji sahəsində strateji tərəfdaşlığı, "Cənub qaz dəhlizi"nin fəaliyyətə başlaması, eləcə də naqliyyat və bağlılıq layihələri, Azərbaycanın bu xüsusda böyük potensialı, sərmayə yatırımı və digər mövzular üzrə müzakirələr aparılıb.

Azərbaycan və Al münasibətlərinin hüquqi əsasını təşkil edəcək, qarşılıqlı hörmət və bərabər tərəfdaşlığa

esaslanacaq yeni sazişin yekunlaşdırılmasının əhəmiyyəti qeyd olunub.

Nazir Ceyhun Bayramov regiondakı son vəziyyət barədə qarşı tərəfə ətraflı məlumat verib. Ermənistan tərəfindən cari ilin 27 sentyabr tarixində başlanılan növbəti təcridat və ona cavab olaraq Azərbaycanın əks-hücum əməliyyatları, 44 gün davam edən Vətən müharibəsi, eləcə də bu müddət ərzində Er-

mənistan tərəfindən törədilən hərbi cinayətlər, dinc azərbaycanlı əhalinin məqsədi hədəfə alınması, Ermənistan tərəfindən xarici ölkələrdən müzdluların bölgəyə gətirilməsi ilə bağlı çoxsaylı faktların Azərbaycan tərəfində olmasına ilə bağlı məsələlər qarşı tərəfin diqqətinə çatdırılıb. 10 noyabr tarixində imzalanmış üçtərəfli Bəyanat, bu məsələlərin icrası, razılaşmanın bölgədə yaratdığı yeni təhlükəsizlik formatı və əməkdaşlıq çərçivəsi ilə bağlı məsələlər Al nümayəndə heyətinin diqqətinə çatdırılıb.

Ali nümayəndə Cozef Borelin haqqında bölgədə ehtiyacı olan insanlara humanitar yardımın göstərilməsində vacibliyini və bu xüsusda Al-nin yardım göstərməyə hazırlığını qeyd etdi. Münaqişə sonrası bərpə və yenidənqurma mərhələsində aidiyyəti üzrə Al-nin də iştirakı mümkünlüyü vurğulanıb.

Iclas zamanı tərəflər, habelə qarşılıqlı maraq doğuran regional və beynəlxalq məsələlər üzrə fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 8 may tarixli 622 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası gömrük orqanlarının vəzifəli şəxslərinin xüsusi geyim forması və fərqlənmə nişanları haqqında Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 8 may tarixli 622 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2012, № 5, maddə 415) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası gömrük orqanlarının vəzifəli şəxslərinin xüsusi geyim forması və fərqlənmə nişanları haqqında Əsasnamə"də aşağıdakı dəyişikliklər edilmişdir:

1. 1.3-cü bəndə "qol və yaxa nişanları", sözlərindən sonra "döş nişanı", sözləri əlavə edilsin.

2. Aşağıdakı məzmununda 6.8-1-ci bənd əlavə edilsin:

"6.8-1. Azərbaycan Respublikası gömrük orqanının vəzifəli şəxsinin xidmət etdiyi gömrük orqanının (qurumunu) müəyyənləşdirməyə imkan verən fərqlənmə döş nişanı bu Əsasnamənin 1.9-cu bəndində nəzərdə tutulmuş qaydalara uyğun olaraq daşınır. Döş nişanı metal lövhədən hazırlanır. Uzunluğu 6 santimetr, eni 5 santimetr olmaqla, aşağı hissəsi ovalşəkillidir. Kənarları qızılı rəngli xətlə haşiyələnmişdir. Yuxarı hissə tünd göy rəngdədir və həmin hissədə qızıl

rəngli fon üzərində ağ rənglə Azərbaycan Respublikası gömrük orqanının vəzifəli şəxsinin şəxsi qeydiyyat nömrəsi, sağ və sol kənarlarında isə qızılı rəngli sünbül təsviri həkk olunmuşdur. Döş nişanının orta sağ və sol kənarları tünd qırmızı rəngdədir, hər iki kənarında qızıl rəngli səkkizguşəli ulduz təsviri həkk olunmuşdur. Döş nişanının ovalşəkilli aşağı hissəsi tünd yaşıl rəngdədir və üzərində qızılı rəngli hərflərlə "Dövlət Gömrük Komitəsi" sözləri yazılmışdır. Orta (mərkəzi) hissədə Azərbaycan Respublikası gömrük orqanlarının bayrağının və Azərbaycan Respublikası gömrük orqanlarının embleminin təsviri həkk olunmuşdur. Nişanın yuxarı, orta və aşağı hissələrini bir-birindən qızıl rəngli haşiyələr ayırır. Metal lövhə qara rəngli süni deridən hazırlanmış altlığa bərkidilmişdir. Nişanın bərkidildiyi qara rəngli süni dəri altlığın yuxarı hissəsinin ortasında geyim formasına bərkidilmək üçün nəzərdə tutulan düymə dəliyi vardır (Şəkil 67-1)."

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 11 dekabr 2020-ci il

Şəkil 67-1. Döş nişanının təsviri

Azərbaycan XİN Belçika parlamenti tərəfindən qəbul edilmiş qətnaməyə münasibət bildirib

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsi Belçika parlamenti tərəfindən qəbul olunmuş, Azərbaycanca, eləcə də qardaş Türkiyəyə qarşı bəzi əsassız iddiaları əks etdirən qətnamə ilə bağlı açıqlama yayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, açıqlamada deyilir: "Belçika Federal Parlamentinin Nümayəndələr Palatasının plenar sessiyası zamanı "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi-inin davamlı həlli və atəşkəsin əldə olunması üçün Belçikanın və beynəlxalq qurumların təşəbbüslərinə dəstək" adlı

qətnamə layihəsi qəbul edilmişdir. Məlumat verilməmişdir ki, Azərbaycan-Al Əməkdaşlıq Şurasının iclasında iştirak etmək məqsədilə Belçika Krallığına işğar səfər edən xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov səfər çərçivəsində Belçika Krallığının Baş nazirinin müavini-xarici işlər, Avropa məsələləri, xarici ticarət və federal mədəniyyət institutları üzrə naziri Sofi Vilməs ilə görüşüb. Görüş zamanı nazir Ceyhun Bayramov Belçika parlamenti tərəfindən Azərbaycanca, eləcə də qardaş Türkiyəyə qarşı əsassız və qarəzli iddiaları əks etdirən qətnamənin qəbul edilməsi ilə bağlı etiraz və narazılığımızı Belçika rəsmisinin diqqətinə çatdırıb.

Sənədə Belçika hökumətinin izahı nəticəsində beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə, eləcə də BMT TŞ-nin 1993-cü il tarixli 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələrinə istinadın əks olunmasına rəğmən, burada həqiqi əks etdirilməyən qarəzli fikirlərin yer almasının qəbul edilməz olduğu bildirilib. Vurğulanmaq istədik ki, Belçikanın Baş nazirinin müavini-xarici işlər, Avropa məsələləri, xarici ticarət və federal mədəniyyət institutları üzrə naziri ölkəsinin rəsmi mövqeyini xatırladaraq Belçika tərəfindən dövlətlərarası münasibətlərdə hər zaman beynəlxalq hüququn normalarının rəhbər tutulduğunu qeyd etdi".

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 27 iyul tarixli 2178 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin edilməsinə dair 2020-2022-ci illər üçün Tədbirlər Planı"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 27 iyul tarixli 2178 nömrəli Sərəncamı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 7, maddə 942) ilə təsdiq edilmiş "Su ehtiyatlarından sə-

mərəli istifadənin təmin edilməsinə dair 2020-2022-ci illər üçün Tədbirlər Planı"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 4.3-cü bəndə "sistemində" sözdündən sonra "(EKTİS)" abreviaturası əlavə edilsin.

2. Aşağıdakı məzmununda 8-ci hissə əlavə edilsin:

8. Torpaqların meliorativ vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və deqradasiyasına, səhrələşməsinə qarşı mübarizə		
8.1.	Meliorativ vəziyyətinin yaxşılaşdırılması həyata keçirilən suvarılan torpaq sahələrinin xəritələşdirilməsi, məlumat bazasının formalaşdırılması, EKTİS-ə inteqrasiyası, mütəmadi monitorinqinin təşkili, yaxşılaşdırma tədbirlərinin effektivliyinin yoxlanılması və dayanıqlı inkişaf təcrübəsi metodlarının torpaq istifadəçilərinə öyrədilməsi	"Azməlsütəsərrüfat" ASC, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, "Azərkosmos" ASC, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi
8.2.	Suvarılan torpaqların deqradasiyasına (şorlaşma, şorakətləşmə, eroziya, bataqlıqlaşma və s.) qarşı mübarizə məqsədilə yaxşılaşdırma tədbirlərinin həyata keçirilməsi	"Azməlsütəsərrüfat" ASC, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, "Azərkosmos" ASC
8.3.	İqlim dəyişikliyinə həssas, səhrələşmə əlamətləri müşahidə olunan riskli ərazilərin müəyyən edilərək məlumat bazasının yaradılması, xəritələşdirilməsi və EKTİS-ə inteqrasiyası	Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, "Azməlsütəsərrüfat" ASC, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, "Azərkosmos" ASC, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi
8.4.	Səhrələşmə prosesinin qarşısının alınması məqsədilə tədbirlərin (meliorasiya və irriqasiya sistemlərinin qurulması, adaptasiya olunan bitki növlərinə üstünlük və əkin subsidiyası verilməsi, innovativ hallerin tətbiqi və s.) həyata keçirilməsi	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, "Azməlsütəsərrüfat" ASC, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 11 dekabr 2020-ci il

İlham Əliyevdən diplomatiya dərsi

Əvvəli 1-ci səh.

Dövlət başçısı elə çıxışının əvvəlində təəssüf hissi ilə Minsk qrupunun münaqişənin həllində heç bir rol oynamadığını, Azərbaycanın döyüş meydanında qalib gələrk Ermənistanı işğalçı dövlət kimi məğlubiyətini təsdiq edən kapitulyasiya sənədini - üçtərəfli razılaşmanı imzalamaya məcbur etdiyini dedi.

Minsk üçlüyünü təmsil edən dövlətlər demokrat qiyafəsində hakimiyyətə gələn Paşinyanın göz qırpımında faşist ideologiyası ilə silahlanmasına, onun azğın və təxribatçı hərəkətlərinə, sərəmsəz bəyanatlarına, Qarabağa nasist lideri kimi səfərlər etməsinə reaksiya verə, bunun beynəlxalq hüquqla uzlaşmadığını dəyə bildirdilər. Lakin təəssüf ki, bütün Ermənistan dövlətini vəba kimi cənginə alan erməni faşizmini görmək istəyənlər tapılmadı. Əksinə, 44 günlük müharibə ərzində Paşinyanın zəng etdiyi liderlərin və digər beynəlxalq qurumların təmsilçiləri işğalçı dövlətə yerini göstərən məqsədlə Azərbaycanca təsir göstərməyə çalışdılar.

Azərbaycan Prezidenti 44 günlük müharibədə dəfələrlə Ermənistanı sülhə çağırırdı, başa saldı ki, işğalçı dövlət müharibəni dayandırmalı, əraziləri tərk etməli, naahaq qırğınlara yol verməməlidir. Lakin faşizmin əsarətinə düşən ermənilər özlərini hamıdan üstün mifik all irq saydıklarına, qələbəyə sahib çıxmaqlarına əmin olduqlarına görə sülhə imza atmağı ağıllarına belə gətirmədilər. Ermənistan başqalarının aqibətinə yazmaq istədiyi məğlubiyətin uçurumlarına özü yuxıldı. Lakin Azərbaycan bu müharibədə sona qədər özünü leyaqətlə apardı, müharibənin bütün qaydalarına, beynəlxalq hüququn müddəalarına əməl etdi, dinc əhaliyə qarşı silah çevirmədi, Kəlbəcərdə boşaldırılmış əraziləri tərk etmənlərə əlavə vaxt da verdi. Baxmayaraq ki, erməni silahlı quldur dəstələri birinci Qarabağ müharibəsində Kəlbəcərdə etnik təmizləmə apararkən azərbaycanlılara amansız divan tutmuş, dinc əhalini qətlə yetirmiş, işğal etdiyi ərazilərdə uşaqlara, qadınlara və qocalara belə, rəhm etməmişlər. Bu davra-

niş yalnız Kəlbəcərdə yox, bütün işğal edilmiş ərazilərdə xüsusi qəddarlıqla nümayiş etdirilmişdi. İndi işğal olunan yaşayış məskənlərində qeyri-qanuni məskunlaşan ermənilər tikmədiyi evləri yandırdılar, hər şeyi dağıtdılar, meşələri qırıb od vurdular, su elektrik stansiyalarını sıradan çıxardılar.

Dövlət başçısı qəbulda ermənilərin 28 il ərzində törətdikləri bütün vəhşilikləri detallıradək sadalamaqla yanaşı, buna siyasi qiymət də verdi. Prezident çıxışı ilə həm də Minsk üçlüyünün və digər beynəlxalq qurumların faşist mövqeyinin hansı faciələrə səbəb olmasını aydın izah etdi. Əgər beynəlxalq qurumlar və böyük güclər 28 il əvvəl ədalətli mövqə sərğiləseydi, işğalçı dövlətin maraqlarını müdafiə etməsəydi bundan hamıdan çox Ermənistan fayda görə bilərdi. Belə ki, savaşa can atan işğalçı dövlətin 10 mindən yuxarı əsgəri məhv oldu. Hələ də 10 minlərlə yaralıni müalicə etməyə imkanı çatmır. Nəhayət, ordusu darmadağın edildi və işğal altında saxladığı torpaqlardan it kimi qovuldu. Təəssüf ki, kimsə ona bu uzun illər ərzində faşizm ideyaları ilə yoluxmağın nə dərəcədə təhlükəli olduğunu demədi, heç bir dövlət erməni nasistlərinə ucaldılan əbdəllərin sükülməsini tələb etmədi. Əksinə, ermənilər bəzilərini tərəfindən dəstəkləndi.

Dövlət başçısı çıxışında işğal edilmiş ərazilərdə ağılaşmış vəhşiliklərin törətdiyini, hər şeyin yerlə yeksan edildiyini, hətta birçə salamat binanın qalmadığını qeyd etdi: "Mən Azərbaycan xalqı ilə açıq və səmimi olduğum kimi, sizinlə də eyni dərəcədə açıq və səmimi danışmaq istəyirəm. Bütün bu 44 gün ərzində mən xalqa yalnız həqiqəti söyləyirdim. Paşinyan isə həm xalqına, həm də gündə bir neçə dəfə zəng etdiyi tərəfdaşlarına yalan danışırdı. O, bu gün də yalan danışmağa davam edir".

Prezident İlham Əliyev müharibə zamanı beynəlxalq mediaya verdiyi çoxsaylı müsahibələrində olduğu kimi bu görüşdə də qeyd etdi ki, Azərbaycan erməni xalqı ilə yox, ərazilərimizi işğal edən cinayətkarlarla döyüşür. Bu gün

Azərbaycanda minlərlə erməninin yaşadığı kimi Qarabağ erməniləri də öz evlərində təhlükəsizlikdə və əmin-amanlıqla yaşaya bilərlər. "Biz müharibədən sonra ermənilərin əvvəl yaşadığı kəndlərin vəziyyətini görürük. Orada səfətlə hökm sürüb. İnsanlar oralarda inanılmaz şərəitdə yaşayıblar. Bes bu işğalın məqsədi nə idi? Nə üçün ermənilər öz xalqını nümayəndələrini uzun illər ərzində orada qul kimi saxlayırdılar? Bilmirəm, görmüsünüz, yoxsa yox, müharibənin ilk günlərində Azərbaycan Ordusu Ermənistan ordusunun sənqərlərinə daxil olanda, orada məhv edilmiş işğalçıların bəzilərini bir-birinə zəncirləndiyinin şahidi oldu. Bu, şok edici videolar idi. Yeni, onlar insanları sənqərdə durmağa məcbur etdirdilər. Qaçmaq, mövqelərini tərk etmək istəyənlərin qarşısı belə alınır".

Gəncənin ballistik raketlə atəşə tutulması, Bərdə və Tərtər şəhərlərinin kasetli və fosforlu sursatla bombardman edilməsi, işğal edilmiş ərazilərdə qanunsuz məskunlaşdırılma ağır hərbi cinayətlər olsa da, erməni vandalları bu barədə fəxrli danışırdılar. Sarkisyan və Köçəryan, son zamanlar isə Paşinyan da bütün beynəlxalq tədbirlərdə cinayətkar olduqlarını unudaraq, əlbəyaxa döyüşlərdən qalib çıxan antik Roma sərkərdələri kimi poza verirdilər.

Azərbaycan Prezidenti çıxışında bir daha Sarkisyan və Köçəryan ordusunun məğlub edildiyini və 30 il ərzində törədilən hərbi cinayətlərin aradıldığını, bu məqsədlə beynəlxalq tərəfdaşların da dəvət edildiyini vurğulayaraq bir daha diplomatlara üzünü tutdu: "Eyni zamanda, Minsk qrupunun həmsədriləri işğal olunmuş ərazilərə dəfələrlə səfər etmişlər və Ermənistan rejiminin hərbi cinayətlərinin şahidi olmuşlar. Şəhərlərimizin tam dağıdılmasının şahidi olmuşlar. Söhbət yalnız Ağdam və Füzulidən gəlmir, Cəbrayıl da eyni vəziyyətdədir. Kəlbəcər və Laçında onlar bəzi evlərdən yalnız məskunlaşmaq üçün istifadə edirdilər. Qubadlı ilə Zəngilanda onlar suriyalı erməniləri yerləşdirməyi planlaşdırırdılar və onlardan müzdlular kimi istifadə edirdilər. Ölimizdə ermənilərin is-

tifadə etdiyi müzdlular barədə sayızsız-hesabsız faktlar var".

Azərbaycan Prezidenti BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə, ATÖT-in qərarlarına, digər beynəlxalq təşkilatların qərarlarına baxmayaraq, bu qədar illər ərzində beynəlxalq təşkilatların qərarlarına baxmayaraq, bu qədar illər ərzində münasibətin niyə həll olunmadığını bir sual kimi ortaya qoydu: "BMT Təhlükəsizlik Şurasının üç daimi üzvü öz imkanlarından, potensialından istifadə edə bilmədi ki, ermənilər çıxmağa məcbur olsun. Hətta bəzi ərazilərdən çıxara bilmədi. Onlar bacarmadı, yoxsa istəmədi? Bu, açıq sual olaraq qaldır".

İlham Əliyev münaqişənin hərbi həllinin olmasını israrla inkar edən nüfuzlu beynəlxalq qurumların, yüksək rütbəli rəsmilərin də anlaşılmayan mövqeyinə toxunaraq bildirdi ki, onlar, sadəcə, mövcud vəziyyəti olduğu kimi saxlamaq istəyirdilər.

Məsələnin hərbi həlli Ermənistanı kapitulyasiya aktına imza atmağa vadar etdi: "Biz onları məcbur etdik, Minsk qrupu yox! Biz və Prezident Putin. Bu, realıqdır. Prezident Putinin müdaxiləsi və səyləri olmasaydı, bu gün, ehtimal ki, vəziyyət başqa cür olardı".

Ermənistan dövlətini ağılsız və düşünlülməmiş işğalçıq ambisiyaları məğlubiyətə apardı. Bu gün Yerevanda və bütün dünyada erməni alimləri, politoloqları və hərbi ekspertləri biabırçı məğlubiyətin səbəblərini araşdırırlar. Lakin onlardan heç kimin ağına gəlmir ki, məğlubiyətin başlıca iki səbəbi mövcuddur: ermənilərə heç bir dəxli və aidiyyəti olmayan böyük Ermənistan ideyası və bu ölkədə 100 ildən artıqdır kök salan faşist ideologiyasının bütün ermənilərin beyninə yeridilməsi.

Xilas yolu sadədir. Ermənistan faşist ideologiyası ilə yoluxduğunu dərk etməlidir. Erməni diasporunun aqressiv fəaliyyətinə son qoyulmalıdır.

Azərbaycan üçün isə müharibə arxada qalan mərhələdir. Dövlət başçısı regionun gələcəyini düşünür, işğal edilmiş əraziləri canlandırmaq üçün konkret addımlar atır.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

Əvvəli 1-ci səh.

Lakin Ermənistan rəhbərliyinin yürütdüyü siyasət danışıqların aparılmasını tamamilə mənasızlaşdırdı. Belə ki, hakimiyyətə gəldikdən sonra Dağlıq Qarabağ probleminin həllinə dair danışıqlara zidd olan açıqlamalar verən, formatın dəyişdirilməsindən, danışıqlara separatçı rejimin cəlb olunmasından dem vuraraq Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan daha sonra tarixin ironiyası nəticəsində tutduğu vəzifənin eyniyasından ruhlanaraq regional siyasətdə köklü dəyişikliklər etmək əşqinə düşdü. Xüsusən hakimiyyətə gəldikdən bir il sonra onun verdiyi bəyanatlar göstərdi ki, Ermənistanın həyata keçirdiyi siyasət ümumiyyətlə danışıqların mahiyyətinə və məzmununa uyğun deyil. "Qarabağ Ermənistanıdır" bəyanatı, "Yeni ərazilər üçün yeni müharibə" konsepsiyasının irəli sürülməsi kimi addımlar göstərdi ki, Ermənistanla danışıqlar tamamilə mənasızdır.

O cümlədən işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarında qeyri-qanuni məskunlaşdırılma aparılması, qədim Azərbaycan şəhəri olan Şuşada separatçı rejimin başçısının qondarma inauqurasiyasının keçirilməsi və separatçı rejimin parlamentinin Xankəndidən Şuşaya köçürülməsi iddiası xalqımızın milli həyatiyyətinə toxunan tənkitliq əməlləri idi.

Bu ilin iyul ayında Ermənistanın dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində tənkitliq, avqust ayında isə Goranboydakı diversiya-keşfiyyat tənkitliq təsdiqlədi ki, Ermənistan problemin həllində bütün konstruktiv yanaşmalardan uzaqdır. Üstəlik, cəbhə xəttinə yeni hərbi qüvvələr cəmləməsi Ermənistanın yeni işğalçıliq niyyətlərindən xəbər verir. Beləliklə, Ermənistanın tənkitliq yolları müharibəni qəçilməz etdi.

44 gündən sonra düşmən kapitulyasiya etdi

Prezident İlham Əliyev bütün bunlar barədə öz çıxışında ətraflı, təfəssilatı ilə danışdı. Dövlət başçısının bildirdiyi kimi, Ermənistan rəhbərliyinin hərəkətləri və addımları vəziyyəti kəskinləşdirməyə, Azərbaycan tərəfini cavab tədbirləri görməyə təhrik etməyə və danışıqlar prosesini pozmağa yönəlmişdi ki, sonradan desinlər, görürsünüz mü, yenidən hərbi toqquşmalar baş verir, buna görə yəqin hər şeyi uzatmaq lazımdır.

Sentyabrın 27-də növbəti dəfə hərbi tənkitliq törədən Ermənistan ordusu ağır artilleriyadan istifadə etməkə Tərtər, Ağdam, Füzuli rayonlarının yaşayış məntəqələrinə hücum etdi. Elə ilk saatlarda Azərbaycan dinc əhali və hərbi qulluqçuları

İlham Əliyev tarixi ədaləti dəmir yumruqla bərpa etdi

arasında həyatını itirənlər oldu. Azərbaycanın səbir kasasını daşıdıran bu tənkitliq-lərindən sonra ordumuz əks-hücum əməliyyatına başladı. Qısa müddətdə işğal olunmuş rayonlarımız, şəhər və kəndlərimizin böyük bir qismi döyüş yolu ilə azad olundu. Qarabağın mirvarisi Şuşanın azad olunmasından sonra Ermənistanın öz məğlubiyyəti ətraf etməkdən başqa yolu qalmadı.

MDB Dövlət Başçılığı Şurasının iclasında bu barədə danışan İlham Əliyev dedi: "Sentyabrın 27-də, ermənilərin xaincəsinə hücumundan sonra mən Ali Baş Komandan kimi "İrəli" əmrini verdim. Biz öz xalqımızı, öz ölkəmizi müdafiə etməli idik. Bizim əməliyyatlar nəticəsində 44 gündən sonra düşmən kapitulyasiya etdi. Bu müddət ərzində biz 300-dən artıq yaşayış məntəqəsini, strateji yüksəklikləri, Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı şəhərlərini, şəhər tipli Suqovuşan, Hadrut qəsəbələrini, Xocavend rayonunun bir hissəsini, Murovdağ dağ silsiləsini, həmçinin Laçın, Kəlbəcər rayonlarının bir hissəsini azad etdik. Noyabrın 8-də isə əlbəyaxa döyüşdə Qafqazın incisi və Azərbaycan

xalqının qəlbi hesab edilən qədim Şuşa şəhəri erməni işğalından azad olundu. Bununla da, əslində, hərbi əməliyyatlara son qoyuldu, çünki Şuşa şəhərinin alınmasından və azad edilməsindən sonra erməni ordusunun hər hansı müqaviməti tamamilə mənasız idi".

Azərbaycan yalnız işğalçı deyil, həm də vandal düşmənə üz-üzə idi

İşğaldan azad olunmuş Azərbaycan ərazilərində vəziyyət başqa bir həqiqətdə ortaya qoydu. Bir daha sübut olundu ki, Ermənistan yalnız işğalçı və terrorçu deyil, həm də vandal dövletdir. 27 illik işğaldan sonra azad edilən Ağdamda, Füzulidə, Cəbrayılda ortaya çıxan mənzərə başqa cür düşüncəyə əsas vermirdi.

Ağdamda yalnız qismən dağıdılmış bir məscid qalıb ki, onu da, sadəcə, həmin ərazidə döyüşlər baş verərsə artilleriya hücumunun daqiqə oriyentirlərini verə bilmək üçün saxlayıblar. Bu barədə danışan Prezident İlham Əliyev bütün bunların hərbi cinayət olduğunu bəyan etdi:

"Keçmiş Ağdam şəhərində, ondan qalan ərazidə səfərdə olmuş xarici jurnalistlər onu Qafqazın "Xirosima"sı adlandırırlar. Mən hesab edirəm ki, bu, Xirosimadan da pisdir. Ona görə ki, Xirosima nüvə faciəsi, atom zərbəsi idi. Lakin oradan vandallar və barbarlar dəstəsi keçməmişdi. Bizə qaldı ki, Ağdam şəhəri işğal ediləndən sonra dağıdılıb. Füzuli şəhəri də onun kimi məqsədyönlü şəkildə dağıdılıb. Biz onu azad edəndə mən şəhərdəki evlərin birinin üzərində Azərbaycan bayrağı qaldırılmasını əmr edəndə dedilər ki, belə bina yoxdur, minlərlə, on minlərlə insanın yaşadığı böyük şəhərdə birçün bina da qalmayıb. Hamısı yerə yeksan edilib. Bu, hərbi cinayətdir. Təkcə şəhərlər deyil, bütün kəndlər də yerlə yeksan edilib. Bu, ələ bir vəziyyətdir ki, dünya bəlkə də son yüz illərdə belə vəziyyət görməyib. Eyni sözlər Cəbrayıl şəhərində də aiddir. O da artıq yoxdur".

Qələbədən sonra qarşıda duran əsas vəzifələrdən biri işğal dövründə Ermənistanın Azərbaycanı vurdugu zərərini hesablanması və işğalçı barədə beynəlxalq hüququn tələblərinə uyğun ölçü götürülməsidir. Ermənistanın təcə-

vüzü nəticəsində Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində törədilmiş dağıntılar 30 illik proses çərçivəsində ayrıca qiymətləndiriləcək. Əvvəllər bu məsələni qaldıran zaman həmin ərazilərə giriş imkanı olmayıb, real faktlar əsasında bunu ortaya qoymaq çətinlik yaradıb. İndi isə ərazilərimiz işğaldan azad edilib. İşğal dövründə Azərbaycana vurulan ziyan hesablanacaq və Ermənistan qarşı təzminat davası açılacaq. O cümlədən Kəlbəcəri yandıran, meşələri qıraraq düşmən onun da cavabını verəcək.

Artıq müharibə başa çatıb. Ermənistan noyabrın 10-da İlham Əliyevin şərtləri əsasında kapitulyasiya edib. Bölgədə yeni realliq yaranıb və bəzi xarici siyasi dairələrin üçtərəfli bəyanatına kölgə salmaq cəhdləri isə tamamilə mənasız və əhəmiyyətsizdir. Ermənistanı diz çökdürən müharibənin qalibi Azərbaycan işğaldan azad olunduğu bütün şəhər və rayonları, kənd və qəsəbələrini yenidən quracaq. Ermənistan demir yumruğunun ağırsını hiss edəcək.

Rəşad CƏFƏRLİ, "Azərbaycan"

Dövlət başçısının vətəndaşlara qayğısının təzahürü

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən "2020-ci il sentyabrın 27-dən başlayaraq Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının ərazisinə təcavüzü nəticəsində mülki əhaliyə, dövlət əmlakına, o cümlədən infrastruktur obyektlərinə, habelə sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə dəymiş ziyanın qiymətləndirilməsi və aradan qaldırılması ilə bağlı tədbirlər haqqında" 6 noyabr 2020-ci tarixli sərəncam insanlara göstərilən qayğının ifadəsidir. Sərəncama əsasən yaradılmış 11 işçi qrupuna 11 rayonda mülki əhaliyə, dövlət əmlakına, sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə, noqliyyat vasitələrinə, kənd təsərrüfatı məhsulları və texnikasına, o cümlədən əhaliyə məxsus tələf olmuş heyvanlar üzrə dəymiş ziyanın müəyyənəndirilməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verilməlidir.

Baş nazirin rəhbərliyi ilə fəaliyyət göstərən komissiya vacib məsələləri və qarşıya qoyulan vəzifələrin operativ həlli üçün lazımı tədbirlər görmək səlahiyyətindədir.

Sərəncamla əlaqədar vahid məlumat bazasının formalaşdırılması işlərin səmərəli həyata keçirilməsini təmin edəcəkdir. Dövlət rəhbəri tərəfindən 14 dekabr 2020-ci ildə ilkin mərhələdə zərərçəkmiş mülki əhəlinin zəruri sosial ehtiyaclarının təmin edilməsi və onların məişət və şəxsi əşyalarına dəymiş ziyanın aradan qaldırılması ilə bağlı daha bir sərəncam imzalanmışdır ki, bu da təcavüz nəticəsində dağılmış və ya qəzalı vəziyyətə düşmüş yaşayış evləri üzrə məişət əşyalarına dəymiş ziyanla bağlı hər bir ailəyə 6000 manat, şəxsi əşyalarına dəymiş ziyanla bağlı ailə üzvünə 1500 manat və digər ziyan dəymiş yaşayış evləri üzrə hər bir ailəyə 1000 manat məbləğində maddi yardım ayrılmasını nəzərdə tutur.

Hər birimizə yaxşı məlumdur ki, 44 günlük müharibə dövründə erməni təcavüzkarları insanlığa yad olan, heç bir norma və əxlaqa sığmayan vasitələrlə əl atmış, xalqımıza qarşı növbəti vəhşiliklər törətmiş, cəbhə xəttindən, döyüşlər gedən ərazilərdən çox-çox uzaqlarda yerləşən şəhər və kəndləri, yaşayış obyektlərini, mülki əhalini qadağan olunmuş silahlarla, ballistik rakətlərlə, toplarla atəşə tutmuş, 100-ə yaxın dinc sakin həlak olmuş, dörd yüzdən çox mülki vətəndaş yaralanmış, minlərlə binalar dağılmış, infrastruktur obyektlərinə ciddi ziyan dəymişdir.

Kənd təsərrüfatı sahələrinə, sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə, iş adamlarına, məişət əşyalarına dəymiş ziyanın həcmi hesabla gəlməzdir. Aşağıda olan min hektarlarla sahənin məhsulunu - pambığı, tərəvəzini, meyvəsini vaxtında yığmağa, təhvil verməyə düşmən imkan verməmişdir. Minlərlə məlqara, ev quşları məhv edilmişdir. Əkin sahələri, otlaqlar, zəmilələr, kollektor-drenaj şəbəkələri, su hövzələrinə, elektrik şəbəkələrinə, yollara, körpülərə dəyən ziyanın məbləği yüz milyonlarla manat həcmindədir.

Erməni təcavüzü nəticəsində ölkəyə dəymiş ümumi ziyanın miqdarı yüz milyarddan çoxdur və sözsüz ki, dövlət başçısının qeyd etdiyi kimi, bu vəhşiliklərin cavabı düşməndən soruşulacaq və onlar etdiklərinə, törətdikləri cinayətlərə görə cavab verməli olacaqlar.

Azərbaycan dövlət başçısı bu günün realliqlarından çıxış edərək daha vacib olan və vətəndaşlarımızın sosial vəziyyətlərini yaxşılaşdırmağa kömək edə biləcək məsələləri gündəmə gətirir, müharibədə əziyyət çəkən insanların həyatlarını normalaşdırmağa çalışır. Azərbaycan Prezidenti tərəfindən imzalanmış adıçə-

kilən hər iki sərəncam məhz bu məqsədlərə xidmət edir və ölkəmizin rəhbərinin öz vətəndaşına sonsuz qayğısının təzahürüdür.

Əlbəttə ki, müharibə qansız-qadassız, dağınıq düşməndir, onun öz qanunları var. Ancaq xalqımız 30 ildən çox idi ki, amansız, zalım, nə sülh, nə də müharibə qanunlarını saymayan, beynəlxalq normalara məhəl qoymayan vəhşi bir düşmənlə - erməni faşistləri ilə üz-üzə idi. Bu illər ərzində təcavüzkar ermənilər xalqımızın başına aqılsız olmayan müsbət tədbirlər, faciələr, soyqırımlar törətmişlər.

Onlar ipə-sapa sığmırdılar. Etdikləri vəhşiliklərin cəzasını çəkmək əvəzinə havadalarına arxalanıb daha hırılşılar, qudururdular. Yeni torpaqlar işğal etmək, əraziləri genişləndirmək əşqinə düşmüşdülər. Təcavüzkarlar sərəncam bəyanatları səsləndirər, xalqımızın hissiyyətinə toxunur, yeni tələblər irəli sürür və özlərini məğlub edilməz hesab edirdilər. Ən mötəbər beynəlxalq təşkilatların qərarlarını, qətnamələrini kağız parçası hesab edər, sülh təkliflərini qulaqardına vurur, heç kimi eşitmək istəmirdilər.

Ancaq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında müzəffər ordumuz, igid əsgər və zabitarlarımız əzqlənmiş erməni təcavüzkarlarının, onların havadalarının dərşini verdi, ordumuzun, xalqımızın birliyi və şücaəti bütün dünyaya nümayiş etdirildi.

Erməni dövləti, erməni rəhbərliyi və ordusu razil vəziyyətə salındı, sındırıldı, məhv edildi.

Bu xalqımızın tarixi, heç vaxt unudulmayan qələbəsidir. Bu haqqın-ədalətin zəfəridir. Bu prezidentlə xalqın, ordunun birliyinə təntənəsidir. Bu səsimizə səssiz verən, çətin gündə bizimlə bir olan, haqqa tərəfdar çıxan dost ölkələrin, qardaş xalqların zəfəridir. Azərbaycan xalqı bu zəfərdə, qələbə ilə fəxr edir. Hörmətli Prezidentimiz də qalib xalqın sərkərdəsi olmasından, insanların həyatı, firavanlığı üçün mühüm sərəncamlar imzalamaqdan, onlara xidmət etməyindən, cəsur, mehriban insanların hörmət və məhəbbətini qazanmaqdan qürur duyur.

Sözsüz bu birlik bizi daha mühüm uğurlara çatdıracaq, azad olunmuş bütün şəhər və kəndlərimiz abadlaşacaq, dövlət insanların rahat yaşaması, dəymiş ziyanın, çətinliklərin aradan qaldırılması üçün bütün tədbirləri görəcək və Azərbaycan dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrindən birinə çevriləcəkdir.

Tahir RZAYEV, Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri

Mədəniyyət xadimləri ilə videokonfrans formatında görüş keçirilib

Mədəniyyət nazirinin birinci müavini, nazirin vəzifələrini müvəqqəti icra edən Anar Kərimov mədəniyyət xadimləri ilə videokonfrans formatında görüş keçirib.

Nazirlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Qarabağ qayıdışı, işğaldan azad olunan torpaqlarda mədəniyyət infrastrukturunun yaradılması ilə bağlı ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Videokonfrans iştirakçılarını salamlayan Anar Kərimov bir neçə ay öncə mədəniyyət xadimləri ilə bu formada görüş keçirildiyini və aparılan müzakirələrin əhəmiyyətini vurğulayıb. Ötən müddətdə tarixi hadisələrin baş verdiyini, ölkəmizin Vətən müharibəsində qalib gəldiyini deyən Anar Kərimov bu günlər ümumxalq sevincini yaşadığımız böyük zəfər münasibətilə mədəniyyət xadimlərinə təbriklərini çatdırıb. Bildirib ki, Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında şanlı Azərbaycan Ordusu 30 il yaxın həsrətində olduğumuz torpaqlarımızı işğaldan azad edib. Bu müharibədə qəhrəmanlıq göstərən Vətən övladları sırasındakı mədəniyyət işçiləri də var. Müharibədə iştirak etmiş 65 nəfər mədəniyyət işçisindən 6 nəfər şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Vətən uğrunda canlarından keçən bu gəncər adlarını Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazıblar. 6 nəfər döyüşlərdə yaralanıb, ümumilikdə 162 nəfər mədəniyyət işçisinin yaxın qohumu şəhid olub.

Anar Kərimov bütün şəhidlərimizə Allahdan rəhmet, yarallara şəfa diləyib. Qeyd edib ki, Vətən müharibəsi günlərində xalqımız, o cümlədən mədəniyyət xadimləri, yaradıcı insanlar, Ali Baş Komandanın da vürğuladığı kimi, bir yumruq kimi birləşərək öz həmrəyliyi göstərib, müzəffər Ordumuza dəstək veriblər. Mədəniyyət Nazirliyinin də bu prosesdə aktiv iştirak etdiyini deyən Anar Kərimov bildirdi ki, iki əsas istiqamətdə fəaliyyət həyata keçirilib: ölkə daxilində vətənpərvərlik ruhunun yüksəldilməsi, Qarabağla bağlı zəngin irsimizin təbliği və xaricdə bəzi dairələrin ölkəmizə qarşı qarayaxma kampaniyasına cavab verilməsi, Azərbaycan həqiqətlərinin yayılması.

Sonra Anar Kərimov Vətən müharibəsi günlərində nazirlik tərəfindən internet üzərindən, o cümlədən sosial şəbəkələr vasitəsilə həyata keçirilən və bir qismi indiki də davam edən "Qarabağ - mədəniyyətimizin beşiyi", "Ordumuz üçün yarat", "Qarabağnəmə", "Mənim qəhrəman əsgərim" ədəbi müsabiqəsi, "Biz bərpa edəcəyik" və başqa layihələr barədə məlumat verib. Vurğulayıb ki, Qarabağın işğaldan azad edilməsi təkcə ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası, insanların doğma yurdlarına qayıdışı deyil, eyni zamanda, bu torpaqlarda geniş anlamda mədəniyyətin qayıtması deməkdir: "Ona görə də bu yöndə layihə və aksiyalarımızı "Mədəniyyəti Qarabağa qaytarırıq" deyəli həyata keçiririk. Biz bu torpaqlarda mədəniyyəti qaytarmaqla, oradakı tarixi-mədəni irsi bərpa etməklə döyüşə də göstərəcəyik ki, Qarabağda 30 il yaxın vandalizmə, talanla məşğul olanlardan fərqli olaraq, bu yerlərin əsl və əzəli sahibi kimlərdir".

Anar Kərimov diqqətə çatdırıb ki, bu günlər bezi ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası, insanların doğma yurdlarına qayıdışı deyil, eyni zamanda, bu torpaqlarda geniş anlamda mədəniyyətin qayıtması deməkdir: "Ona görə də bu yöndə layihə və aksiyalarımızı "Mədəniyyəti Qarabağa qaytarırıq" deyəli həyata keçiririk. Biz bu torpaqlarda mədəniyyəti qaytarmaqla, oradakı tarixi-mədəni irsi bərpa etməklə döyüşə də göstərəcəyik ki, Qarabağda 30 il yaxın vandalizmə, talanla məşğul olanlardan fərqli olaraq, bu yerlərin əsl və əzəli sahibi kimlərdir".

kəmərin ərazi bütövlüyünün bərpası, insanların doğma yurdlarına qayıdışı deyil, eyni zamanda, bu torpaqlarda geniş anlamda mədəniyyətin qayıtması deməkdir: "Ona görə də bu yöndə layihə və aksiyalarımızı "Mədəniyyəti Qarabağa qaytarırıq" deyəli həyata keçiririk. Biz bu torpaqlarda mədəniyyəti qaytarmaqla, oradakı tarixi-mədəni irsi bərpa etməklə döyüşə də göstərəcəyik ki, Qarabağda 30 il yaxın vandalizmə, talanla məşğul olanlardan fərqli olaraq, bu yerlərin əsl və əzəli sahibi kimlərdir".

Anar Kərimov diqqətə çatdırıb ki, bu günlər bezi ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası, insanların doğma yurdlarına qayıdışı deyil, eyni zamanda, bu torpaqlarda geniş anlamda mədəniyyətin qayıtması deməkdir: "Ona görə də bu yöndə layihə və aksiyalarımızı "Mədəniyyəti Qarabağa qaytarırıq" deyəli həyata keçiririk. Biz bu torpaqlarda mədəniyyəti qaytarmaqla, oradakı tarixi-mədəni irsi bərpa etməklə döyüşə də göstərəcəyik ki, Qarabağda 30 il yaxın vandalizmə, talanla məşğul olanlardan fərqli olaraq, bu yerlərin əsl və əzəli sahibi kimlərdir".

İncəsənət Muzeyinin, Fransanın, Rusiyanın bir qrup mədəniyyət xadiminin qərəzli mövqeyi ilə bəyanatları verilib. Bundan əlavə, Vətən müharibəsi dövründə Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın yaşayış məntəqələrinə atəşə tutması, dinc insanlarla qətlə yetirilməsi, eləcə də azad olunmuş ərazilərdə aparılan ilkin monitoring nəticəsində üzə çıxan faktlar, ermənilərin Azərbaycanın mədəni irsinə qarşı vandalizm əməlləri barədə beynəlxalq təşkilatlara, 150-dən çox ölkənin mədəniyyət nazirlərinə müraciətləri göndərilib.

Bildirilib ki, ölkə başçısının müvafiq sərəncamı əsa-

dasında işğaldan azad olunmuş rayonlarda yaradılan müvəqqəti komendaturalar nəzdindəki işçi qruplarında Mədəniyyət Nazirliyinin nümayəndələri də təmsil olunur. Beş rayonda ilkin monitoring zamanı 288 mədəniyyət müəssisəsi üzrə qeydiyyat aparılıb və onların, demək olar ki, hamısı tamamilə dağıdılmış vəziyyətdədir. İlkin monitoring zamanı 162 tarix-mədəniyyət abidəsinə, tarixi, memarlıq və arxeoloji əlamət daşıyan obyektdə bəxış keçirilib. 63 abidənin işğalçılar tərəfindən tamamilə dağıdıldığı, digərlərinin vandalizmə məruz qaldığı aşkar edilib. Hazırda monitoring davam edir və onun nəticələri mütəmadi olaraq beynəlxalq təşkilatlara da təqdim olunacaq. Həmçinin Şuşa şəhərində ölkə başçısının müvafiq sərəncamına əsasən, mədəniyyət müəssisələri və obyektləri ilə bağlı inventarlaşdırma işləri aparılır.

"Qarabağda bizi böyük quruculuq işləri gözləyir" deyən A.Kərimov diqqətə çatdırıb ki, bu görüşün məqsədi də dövlət tərəfindən həyata keçiriləcək Böyük Qayıdış proqramında mədəniyyət xadimlərinin, müvafiq sahələr üzrə mütəxəssislərin, yaradıcı təşkilatların iştirakı, bu işə verə biləcəyimiz töhfələr barədə fikirləri dinləməkdir.

Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri, professor Mehərrəm Qasımlı, Azərbaycan

can Dövlət Memarlıq və İnşaat Universitetinin rektoru, professor Gülçöhrə Məmmədova, Xalq artisti, tarzən Ramiz Quliyev, Milli Konservatoriyanın rektoru, Xalq artisti Siyavuş Kərimi, Milli Kitabxananın direktoru, professor Kərim Tahirov, Əməkdar incəsənət xadimi, rejissor Mehriban Ələkbərzadə, Əməkdar incəsənət xadimi, kinooperator Rafiq Quliyev, Bakı İncəsənət Mərkəzinin rəhbəri Rafiq Gülməmmədli, Əməkdar artist Tahir İmanov, memar, sənətsünas Elçin Əliyev, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin katibi Rəşad Məcid, Əməkdar artist, dirijor Əyub Quliyev, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin rektoru, professor Ceyran Mahmudova, Xalq artisti Xuram Qasımov, Əməkdar artist, dirijor Fuad İbrahimov, Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının sədri, Xalq rəssamı Fərhad Xəlilov çıxış ediblər.

Çıxışlarda belə bir ümumi fikir ifadə olunub ki, Qarabağın azad olunması uğrunda savaşa qalib gəlmişik, Vətən müharibəsi başa çatıb, amma mədəniyyət müstəvisində mücadilə davam edir. Qarabağda tarixi-mədəni irsimizi bərpa etməklə, bu torpağın əzəli sahibi kimi mədəniyyət və mənaiviyyətimizi ən yüksək səviyyədə dünyaya təqdim etməklə bu mücadilədə də qalib olacağıq.

Qarabağda tarixi abidələrin bərpasına yerli və xarici mütəxəssislər cəlb olunması, Şuşanın unikal tarixi-mədəni simasının qorunması, mədəniyyətimizin beşiyi olan şəhərdə musiqi festivallarının keçirilməsi, yenidən qurulacaq rayonlarda kitabxana fondlarının təşkili, teatr sənətinin, musiqi təhsilinin inkişafı, Qarabağda böyük qayıdış kino-foto salnaməsinin yaradılması, Qarabağla bağlı mədəni aksiya və kampaniyaların daha çox xarici arenaya çıxarılması və s. məsələlərə dair təkliflər səsləndi, fikir mübadiləsi aparılıb.

Anar Kərimov səslənən bütün təkliflərin əhəmiyyətini vurğulayaraq, bir sıra məsələlərə bağlı Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən görülən işlər, nəzərdə tutulan layihə və tədbirlər barədə fikirlərini bölüşüb.

Nazirlik yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi vəzifəsini icra edən Azad Cəfəri, nazirliyin Kinematografiya şöbəsinin müdiri Rüfət Həsənov aidiyyəti sahələrə bağlı məsələlərə dair məlumat veriblər.

Videokonfransa yekun vuran Anar Kərimov bütün iştirakçılara təşəkkürünü bildirib və mədəniyyət xadimləri ilə aktual məsələlərə dair müxtəlif formatlı görüşlərin gələcəkdə də davam etdiriləcəyini qeyd edib.

İnformasiya savaşının Qalibi

44 gündə 30-a yaxın xarici KİV-ə müsahibə verən İlham Əliyev bu cəbhədə də düşməne sarsıdıcı zərbə vurdu

Ərazi bütövlüyünün bərpası məsələsi torpaqları işğala məruz qalmış dövlətlər üçün tarixi boyu ən müqəddəs vəzifələrdən biri olub. Bu vəzifənin yerinə yetirilməsi dövləti qaliblər sırasına çıxarıb, onun xalqını daha məğrur edib. Belə bir qururduğuran taleyini indi Azərbaycan yaşayır. Ermənistanın işğalına son qoyaraq ərazi bütövlüyünü təmin edən xalqımız tarixinin şərəfli səhifəsini yazdı.

Tarixini bu möhtəşəm Qələbə ilə şərəfləndirən Azərbaycan bütün dünyaya öz gücünü, haqqı uğrunda mübarizə aparmaq əzmini nümayiş etdirdi. Bu zəfərlər biz məğlubiyyət damğasını üzərimizdən götürdü. Torpaqlarımızı azad etməklə həm də bütün dünyada yenidən tanıdıq və bu dəfə qalib dövlət, qalib xalq kimi... Bu qələbənin altındakı imzanın müəllifi isə İlham Əliyevin Müzəffər Ali Baş Komandanlığı ilə Azərbaycan Ordusudur.

Nümunəyə çevrilən zəfər

Öz haqqını qorumaq, pozulmuş hüquqlarını təmin etmək bugünkü ziddiyyətli və dəyişən beynəlxalq münasibətlər sistemində hər dövlətə nəsihət olan imkan deyil. Yaxın, uzaq coğrafiyamızda kifayət qədər ölkə göstərmək olar ki, haqsız şəkildə təzyiqlər və təsirlər məruz qalıb, ərazi bütövlüyü pozulub, vətəndaşları hansısa xarici maraqların qurbanına çevrilib. Ələlxüsus güc amilinin beynəlxalq hüquqdan öndə keçdiyi indiki şəraitdə bir çox dövlət beynəlxalq ictimaiyyətin laqəy münasibətinin formalaşdırıldığı vəziyyətlə sadəcə barışmalı olub.

1990-cı illərin əvvəllərində torpaqları işğal olunan Azərbaycan da bu taleyi yaşamışdı. Sonrakı illərdə aparılan danışıqlar isə beynəlxalq ictimaiyyətin laqəy münasibətinin, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərinin səmərəsiz fəaliyyətinin yekunu olaraq nəticəsiz qalmışdı. Amma Azərbaycan dövləti bu illərdə heç vaxt vəziyyətlə barışmamış və istənilən yolla torpaqlarını işğaldan azad edəcəyini bildirmişdi. Artıq zaman yetişdi və ordumuz 44 gün ərzində işğal altında olan rayonlarımızın böyük bir qismini və Qarabağın üreyi Şuşanı azad etdi.

Azərbaycan Ordusunun uğurlu hərbi əməliyyatlarından və Şuşanın azad edilməsindən sonra Ermənistan kapitulyasiya bəyanatını imzalamağa məcbur edildi. Ermənistanın məğlubiyyətinin təsdiqi olan bəyanat əsasən Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonları Azərbaycan Ordusunun nəzarətinə keçib. Şuşanın azad edildiyi tarix isə təqvimə Zəfər Günü kimi düşdü.

Dünya artıq erməni yalanlarına inanmır

Mələm olduğu kimi, işğalçı dövlət uzun illərdə erməni lobbisinin və xarici havadarlarının köməyi ilə münasibətlər haqqında dünyada informasiya vakuumu yaratmışdı, öz yalan, riyakar və ikiüzlü siyasətini beynəlxalq ictimaiyyətə sırımağa çalışır. Müəyyən zamanlarda niyyətlərinə çatırsalar da, artıq zaman dəyişib. Xüsusən 2016-cı ilin Aprel döyüşlərindən sonra problemlə bağlı beynəlxalq reaksiyalar göstərdi ki, dünya artıq erməni yalanlarına inanmaq istəmir.

Xatırlayırıq ki, hələ Aprel döyüşləri, eləcə də Ermənistanın Tovuz istiqamətində təcridatı zamanı heç bir dövlət və təşkilat açıq şəkildə işğalçı müdafiə edən fikir səsləndirməmişdi. Çünki onların böyük əksəriyyəti ikili standartlardan çıxış etsə belə kimin işğalçı olduğunu, kimin isə işğala məruz qaldığını yaxşı bilirdi və belə bir vəziyyətdə Ermənistan dəstəyini ifadə etməsi ən böyük siyasi riyakarlıq olardı. O zaman Yerevanın ən yaxın müttəfiqləri belə açıq şəkildə onu müdafiə etmədilər.

Bəli, Azərbaycan informasiya blokadasını nəinki çoxdan sındırıb, həm də Prezident İlham Əliyevin hücum diplomatiasının nəticəsində erməni yalanlarına böyük zərbə vurub. Bugünkü reallıqları, tarixi həqiqətləri düzgün dəyərləndirən ayrı-ayrı ölkələrin siyasi mərkəzləri uzun illərdə dünyanı aldanan ermənilərin əlində artıq alet olmaq istəməzlər. Xatırladaq ki, hələ Tovuz döyüşləri zamanı ABŞ Konqresində Azərbaycan əleyhinə daşnaklar tərəfindən təşviq olunan qanunvericilik təkliflərinin qarşısının qətiyyətlə alınması və ilk dəfə olaraq Ermənistan əleyhinə düzəlişlərin qəbul edilməsi də dünya erməniliyinin saxta təbliğatına böyük zərbə vurmuşdu.

İlham Əliyev informasiya mübarizəsinin önündə getdi

44 günlük müharibədə Azərbaycan həm də informasiya cəbhəsində mübarizə apardı və qalib çıxdı. Həmin günlərdə respublikamız düşmənin saxta informasiya cəbhəsini darmadağın etdi. Hətta Ermənistanın havadarları olan dövlətlərdə belə KİV-in saxta təbliğatı nəticəsiz qaldı və ictimaiyyət onların yalan informasiyalarını qəbul etmədi.

Ermənistan qarşı həm informasiya mübarizəsinin, həm düşmənin saxta təbliğatının qarşısının alınması, həm də Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması prosesinin önündə isə Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev getdi. Hərbi meydanında olduğu kimi, informasiya məkanında da İlham Əliyev düşməne sarsıdıcı zərbə vurdu.

Xatırladaq ki, Azərbaycan hələ əks-hücum əməliyyatından, münaqişədən əvvəl Ermənistan tərəfindən törədilən ardıcıl təcridatları və erməni yalanlarını sistemli şəkildə, bütün mümkün vasitələrdən istifadə etməklə beynəlxalq arenada işə etməyi bacarmışdı. 2020-ci ilin iyul təcridatından əvvəl və sonra Prezident İlham Əliyev bütün beynəlxalq platformalarda Ermənistanın işğalçı siyasətini ifşa etdi, düşmən ölkənin Azərbaycanca qarşı yeni planlar qurduğunu faktlarla sübuta yetirmişdi.

Sentyabrın 27-də Ermənistanın növbəti təcridatı nəticəsində bərpə olunan hərbi əməliyyatlar dövründə isə İlham Əliyev dünyanın nüfuzlu televiziya kanallarına müsahibələrində münaqişənin tarixi, səbəbləri, hazırkı vəziyyəti, habelə Azərbaycanın mövqeyini əsaslandıraraq, hüquqi, siyasi, mədəni və digər amilləri bir daha dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırdı.

İlham Əliyev sentyabrın 29-dan noyabrın 6-na kimi 26 xarici KİV-ə müsahibə verdi. Bunlar Rusiyanın "Rossiya-1", "Perviy", RBK televiziya kanalları, "Ria Novosti", TASS və "Interfaks" agentlikləri, Türkiyənin "TRT Haber", CNN-Türk, "Haber Global", "Haber Türk", NTV, "A Haber" televiziya, Fransanın "Sky News", "France 24" televiziya, "Figaro" qəzeti, Almaniyanın ARD televiziya, Yaponiyanın "Nikkei" qəzeti, ABŞ-in "Fox News" televiziya, İtaliyanın Rai-1 televiziya və "La Repubblica" qəzeti, İspaniyanın "EFE" informasiya agentliyi, habelə dünyada yüz milyonlarla izləyicisi olan "al-Cəzirə", "əl-Ərəbiyə", "Euronews", "CNN International", "BBC News" televiziya kanallarıdır.

Prezident İlham Əliyev Ermənistanın mövqeyini müdafiə edən KİV-in də müraciətinə müsbət yanaşaraq onların suallarını cavablandırdı. Bu zaman dövlət başçısı təmkinlə, uzaqgörənliklə, siyasi peşəkərliklə Azərbaycanın haqlı mövqeyini əsaslandıraraq ki, ondan sonra erməni lobbisinin maraqlarına xidmət edən jurnalın əlavə sual verməyə gücü çatmadı. İlham Əliyev bu sualları hər birinə son dərəcə təmkinlə, soyuqqanlıqla cavab verdi, məsələnin mahiyyətini səbirlə izah etdi, zəruri səndərlərə və tarixi faktlara istinadən öz mövqeyini və dediklərinin doğruluğunu, ədalətə söykəndiyini sübuta yetirdi.

Jurnalistlər vasitəsilə səsləndirilən əsas suallardan biri ermənilərin bu erazilərdə guya lap qədimlərdən yaşayaraq apardı və qalib çıxdı. Həmin günlərdə respublikamız düşmənin saxta informasiya cəbhəsini darmadağın etdi. Hətta Ermənistanın havadarları olan dövlətlərdə belə KİV-in saxta təbliğatı nəticəsiz qaldı və ictimaiyyət onların yalan informasiyalarını qəbul etmədi.

Ermənistan qarşı həm informasiya mübarizəsinin, həm düşmənin saxta təbliğatının qarşısının alınması, həm də Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması prosesinin önündə isə Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev getdi. Hərbi meydanında olduğu kimi, informasiya məkanında da İlham Əliyev düşməne sarsıdıcı zərbə vurdu.

maları barədə olurdu. Əslində, bu sualın əsl mahiyyəti belə idi: ermənilər əvvəldən burada yaşayıblar, işğal etdikləri ərazi onların olub, niyə yerlərindən qovursunuz?!

Bəlkə də bu sualı verən onun güclü səslənməsinin mahiyyətinə varmırdı. Ancaq canab İlham Əliyev özünü o yere qoymayaraq 1805, 1813 və 1828-ci il Kürəqay, Türkmənçay və Güllüstan müqaviləsinə əsasən ermənilərin sonralar - Qarabağ və Şuşa xanı İbrahimxəlil xanla rus generalı Sisianovun imzaladıqları müqaviləyə əsasən bu torpaqlarda yerləşdiklərini, qədim Azərbaycan şəhəri İrevanın isə onlara paytaxt kimi verildiyini söyləyərək həm də tarix dərsi keçirdi. Üstəlik, tarixi mənbənin yerini də göstərdi: internete girməklə həmin sənədlərə özünü də tanış ola bilərsiniz! Həm də başa saldı ki, yerli ehali azərbaycanlılardır, indi isə yersiz ermənilərə yerlərini göstərirler!

Bununla da Prezident İlham Əliyev erməni təbliğatına hətta düşmənin maraqlarını müdafiə edən informasiya məkanlarında tutarlı zərbə vurdu. Ermənistanın erməni lobbisi və xaricdəki havadarlarına əsaslanaraq yenidən özü üçün münbit informasiya mühiti yaratmaq xülyası iflasa uğradı.

Azərbaycana qarşı KİV vasitəsilə həyata keçirilən məkrli planlar iflasa uğradı

Əslində, dünya erməniliyi - ermənilərin dostları və ikili standartlar səbəbindən bizə düşmən münasibəti bəsləyən sülh danışıqlarının qırılaraq hərbi əməliyyatların başlayacağını, yeni müharibədə Azərbaycanın yeni taktika, yeni silahlarla nümunə ortaya qoyacağını, öz gücü və imkanları hesabına torpaqlarını bu qədər sürətlə, özü də Ermənistanın ordusuna sarsıdıcı zərbələr vurmaqla, onu tarı-mat etməklə nail olacağını güman etmirdi.

Çaşbaş və özlərini itirmiş vəziyyətdə qalanlar hərbi əməliyyatlara müxtəlif səbəblərdən müdaxilə edə bilmədiklərindən güclərini diplomatiya, o da nəticə vermədiyindən informasiya müharibəsində cəmləşdirmişdilər.

Məqsəd Azərbaycanı sülh danışıqlarını pozaraq müharibəyə başlayan, başqa dövlətlərdən kömək alan, döyüşlərdə əcnəbi müzdlulardan istifadə edən, qadağan olunmuş silahları tətbiq edən, demokratiyanı pozan, erməniləri Qarabağdan qovmağa çalışan bir dövlət kimi təqdim etmək, siyasi nüfuzuna xələl gətirmək idi. Lakin İlham Əliyev öz müsahibələrində bütün bunların qarşısını aldı, dünya erməniliyinin Azərbaycanca qarşı məkrli planlarını iflasa uğradı.

Eyni vaxtda Ermənistanın baş naziri Paşinyan da xarici KİV-ə müsahibələr verirdi. Lakin Paşinyan hər dəfə danışıqca özünü və ölkəsini biabır etdi və bununla həm də Ermənistanın informasiya müharibəsindəki məğlubiyyətini də təmin etdi.

Beynəlxalq hüquq dövlətimizin tərkibində idi

Artıq Dağlıq Qarabağ problemi yoxdur. Azərbaycan öz qələbəsi ilə bu problemlə son qoydu. Bu qələbə ilə bağlı çox danışıqlar. Üstündən illər, onilliklər, hətta yüzillər ötsə də, Azərbaycanın bu tarixi qalibiyyətinə müraciət ediləcək, bir dövlətin, bir xalqın öz haqq işi uğrunda mübarizəsi bütün dünyada nümunə kimi göstəriləcək. Bu qələbə həm də tədqiq ediləcək və böyük olmayan dövlətin belə möhtəşəm uğura nail olmasının səbəbləri tarixböyükdür.

Bununla yanaşı, münaqişənin nəticəsiz qalan sülh yolu ilə həlli prosesi də daim araşdırmaların, tədqiqatların diqqət mərkəzində olacaq. Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinə dair hələ Birinci Qarabağ müharibəsinin gedişindən başlanmış danışıqlarda beynəlxalq hüquq ölkəmizin tərəfində olub. İlk növbədə ona görə ki, vaxtilə sovet dövlətinin yaratdığı Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin əraziləri tarixi Azərbaycan torpaqlarıdır və onun digər 15 respublika kimi müstəqilliyini elan etməsi üçün heç bir hüquqi çərçivə yox idi. Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra bütün dövlətlər Dağlıq Qarabağ respublikamızın əra-

zisi kimi tanıyıblar. Azərbaycan dünyanın ən mötəbər beynəlxalq təşkilatı olan BMT-yə və digər beynəlxalq qurumlara üzv qəbul olunanda Dağlıq Qarabağ da Azərbaycanın ərazisi kimi tanınıb.

Beynəlxalq hüquqa əsasən xarici dövlətin silahlı qüvvələrinin təcavüz, hücum, işğal və ya bombardman şəklində olmasından asılı olmayaraq, hər hansı bir silahlı hücum baş verəndə özünmüdəfiə hüququ dərhal və hamı üçün qüvvəyə minir. Bu barədə BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə deyilir: "Bu Nizamnamənin heç bir müddəəsi, eyni Birləşmiş Millətlərin üzvünə qarşı silahlı basqın baş verərsə, Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin qorunub saxlanması üçün zəruri olan tədbirlər görülməyə qədər ayrılmaz xarakter daşıyan fərdi və ya kollektiv özünmüdəfiə hüququna xələl gətirmir".

Beynəlxalq qanunvericiliklə yanaşı, problemin Azərbaycanın ədalətli mövqeyi çərçivəsində həllinə imkan verən sənədlər BMT Təhlükəsizlik Şurasının (TŞ) 1993-cü il ərzində qəbul etdiyi 822, 853, 874, 884 sayılı qətnamələr, o cümlədən beynəlxalq təşkilatların qərarları idi. Bu sənədlərdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü birmənalı şəkildə dəstəklənir, işğalçı qüvvələrin Azərbaycan ərazisindən çıxarılması tələb olunurdu.

BMT TŞ-nin sədrləri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, suverenliyini təsdiqləyən və münaqişənin sülh yolu ilə həll olunmasına yönəlmiş ATƏT-in Minsk qrupunun söyləmələri dəstəkləyən bəyanatlarla çıxış ediblər. BMT Baş Assambleyasında "Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində vəziyyət" adlı qətnamələr qəbul olunub və bu sənəddə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə dəstək ifadə edilmişdir.

Bütün bunlar problemin yalnız Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllinə tələb edən beynəlxalq hüquqi normalardır. Lakin BMT kimi mötəbər bir təşkilatın qətnamələri 27 ildir kağız üzərində qaldı. Bu təşkilat Ermənistan qarşı təsiri mexanizmlərini işə salınmasına marağ göstərmədi. Bu sənədlərə imza atanlar həm də ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləridir. Lakin təəssüflə qeyd edilməlidir ki, 1994-cü ildə atəşkesdən sonra davam edən danışıqlar prosesində BMT-nin qətnamələrinin icrası Ermənistanın tələb olunanı bəxş etmədi. Baxmayaraq ki, müasir beynəlxalq münasibətlərdə ayrı-ayrı dövlətlərə qarşı dərhal beynəlxalq təzyiqlər edilməsinə dair faktlar var. Məsələn, vaxtilə Küveytə qoşun yeridən İraqa qarşı beynəlxalq koalisiyanın formalaşdırılmasını göstərmək olar. Bu praktikanın Ermənistan qarşı tətbiq olunmaması Azərbaycanın üzleşdiyi beynəlxalq hüquq ədalətsizliyin növbəti nümunələrindən biri idi.

Azərbaycan Prezidenti siyasi təzyiqlərin qarşısını uğurla aldı

Azərbaycanın Ermənistanı cəzalandırmağa başlamasından sonra bir sıra dövlətlər məsələ ilə bağlı münasibətlərini bildirərək atəşkəsə dəvət edildilər. Bu, beynəlxalq münasibətlər sisteminin

de qəbul olunmuş diplomatik yanaşmadır. Oluşca sevincdirici haldir ki, Azərbaycan dost və qardaş dövlətlərdən ən ali səviyyələrdə dəstək aldı. Türkiyə və Pakistan kimi dövlətlər açıq və birmənalı şəkildə Azərbaycana dəstəklərini ifadə etdilər.

Ermənistan gəldikdə isə vəziyyət fərqli oldu. Hər gün telefonlardan asılı qalan Paşinyana hətta Ermənistanın özünə yaxın hesab etdiyi dövlətlər belə gözlənilən siyasi dəstəyi ifadə etmədilər. Yalnız Fransa Prezidenti E. Makron açıq şəkildə ermənipərəst mövqeyə tutdu ki, bu da ölkəsinin münaqişənin nizamlanması prosesində beynəlxalq mandatına tamamilə zidd idi. Makron bununla neytral vasitəçilik missiyasının tələblərini kobudcasına pozdu. Makronun açıqlamaları göstərdi ki, erməni lobbisinin qurbanı olan bu adam dövlət idarəçiliyi məsələlərinə tamamilə yaddır və bir prezident üçün tələb olunan siyasi və mədəni keyfiyyətlərə malik deyil. Aşağı səviyyəli sarı mətbuatın yaydığı feyk xəbərlərin Fransa kimi ölkənin başçısının dilindən səslənməsi, ilk növbədə, fransız xalqı üçün başucalıq gətirmədi.

Qeyd edək ki, hərbi əməliyyatlar başlayandan sonra Makron Prezident İlham Əliyevlə telefon əlaqəsi yaradaraq ermənipərəst mövqeyini ifadə edib. Bu zaman Prezident İlham Əliyev özünün qətiyyətli və prinsipial mövqeyini ifadə edib və göstərib ki, heç nə Azərbaycanın özünün milli maraqlarından çəkəndirə bilməz. "Hər bir ölkənin öz mövqeyi ola bilər, bu, normaldır. Lakin eyni zamanda belə həssas məsələlərdə vasitəçisizsə, bu mövqedən çıxış etməlisiniz. Əgər milli mövqeyinizdən çıxış etmək istəyirsinizsə, onda siz Minsk qrupunun həmsədrliyindən çıxmalısınız, istədiyinizi deyiniz, kimi istəyirsinizsə onu günahlandırın, baş verənlərə bağlı sübutu olmayan xəbərlər verin və sözsüz ki, heç kim etiraz etməyəcək", - deyərək Prezident İlham Əliyev bununla bağlı bildirdi.

Prezident İlham Əliyev informasiya cəbhəsində olduğu kimi, siyasi-diplomatik təzyiqlərin də qarşısını əzmlə, qətiyyətlə aldı. İlham Əliyev siyasi müdrikliklə respublikamıza qarşı beynəlxalq diplomatik cəbhənin formalaşmasına imkan vermədi.

Oktyabr ayında BMT-də Fransanın təşəbbüsü ilə Ermənistanın maraqlarına cavab verən qətnamənin qəbuluna da cəhd göstərildi. Belə ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının Ermənistanın Azərbaycanca təcavüzü ilə əlaqədar keçirilmiş qərarı icrasından sonra əsasən Fransanın təşəbbüsü ilə TŞ prezidenti bəyanatının layihəsi hazırlanmış və razılaşdırılmış üçün üzv ölkələr arasında yayılmışdır. Lakin bəyanatın layihəsində TŞ-nin 1993-cü ildə qəbul etdiyi və Ermənistan qoşunlarının Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərindən çıxarılmasını tələb edən 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələrə istinad yer almayıb. Buna görə də TŞ-də təmsil olunan Qoşulmama Hərəkatına (QH) üzv olan 7 ölkə - İndoneziya, Niger, Vyetnam, Tunis, Cənubi Afrika, Dominikan Respublikası, Sent Vinsent və Qrenadın - layihəyə TŞ qətnamələrinə istinadın daxil edilməsini təklif edib. Bəyanatın iki dəfə qəbuluna cəhd göstərilməsinə baxmayaraq, QH ölkələri prinsipial mövqeyə nümayiş etdiriblər və bundan sonra bəyanat layihəsinin müəllifləri onu geri götürməyə məcbur olublar.

Bu hadisə Azərbaycanın hərbi əməliyyatlar dövründə növbəti mühüm siyasi-diplomatik qələbəsi kimi tarixə düşdü. Qoşulmama Hərəkatı çərçivəsində həyata keçirilən fəaliyyətin fonunda bir daha göründü ki, Prezident İlham Əliyevin xarici siyasət xətti zərər dəqiqliyi ilə ölcülüb-çiqilib və beynəlxalq səviyyədə milli maraqlarımıza dəstəyini qazanılmasını uğurla təmin edir.

Beləliklə, Ali Baş Komandan kimi Prezident İlham Əliyev eyni vaxtda həm döyüş, həm də informasiya cəbhəsində məharətli sərkərdə kimi ölkəsinin maraqlarını inamla və qətiyyətlə müdafiə etdi. Dövlət başçısının istər daxili, istərsə də xarici auditoriyaya qarşısında çıxışları xalqın üreyindən xəbər verdi. Ən əsası, İlham Əliyev məsələlərə operativ müdaxiləsi və reaksiyası, hadisələri nəzarətə götürmək, vəziyyəti idarə etmək bacarığı ilə istənilən ağır şəraitdə, təleyüklü anlarda Azərbaycanın milli maraqlarının müdafiəsini necə təşkil edilməsi ilə bağlı şəxsi nümunə ortaya qoydu. Bir daha sübut olundu ki, milli maraqlarımız Prezident İlham Əliyev üçün ən ali dəyərdir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

44 zəfər gününün qəhrəmanları

Onlar vətən sevgilərinin şərəf mükafatına layiq görüldülər

Əvvəlki 1-ci səh.

"Vətən bizi çağırır!" deyənlər oğullarımız yağı düşməndən - torpaqlarımıza göz tikərək qanımıza susayan erməni vandallarından qisas almaq üçün irəlilədilər. Həyat dolu gənclərimiz təbəssümlə döyüş yollarında, canlarıyla ana yurda sipər oldular, Qarabağda Azərbaycanın yeni qururverici tarixini qanlarıyla yazdılar. Qarabağ uğrunda döyüşün hünərli oğullarımızın hər birinin müqəddəs əməli qələbəni təmin etmədən geri dönməmək, bu yolda son damla qanlarına qədər vuruşub düşməni darmadağın etmək idi.

İgidlərimiz daim irəlilədilər, sıdırımlar aşdılar, yaralansalar belə, döyüşməkdən vaz keçmədilər, mənturları diz çökdürməyə qədər haqq savaşlarından əl çəkmədilər.

Adım-addım, qarış-qarış irəlilədilər, işğal altındakı yaralı yurdlarımızı bir-bir azad etdilər.

Əsrlər bərabər bu 44 gün ərzində öz şücaətləri ilə igid əsgərlərimizin rəsi bir qəhrəmanlıq dastanı yazdı. Haqlı olmalarından, ana torpağa tökülməz sevgilərindən güc aldılar, çarpışdılar, vuruşdular. Bu yolda canlarını qurban verməkdən belə çəkinmədilər, şəhid, qazi oldular, bir ölümlərsə, min dirildilər, yenə də düşməne aman vermədilər. Yağların üzərinə yeriyəndə də, torpaq uğrunda son damla qanlarına qədər vuruşub şəhidlik zirvəsinə ucaldanda da son sözləri "Vətən" oldu.

Mənfurlara əl-qol açmağa aman vermədilər

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyəti, əzmkar oğullarımızın polad iradəsi sayəsində cəmi 44 gün ərzində haqq savaşımız qələbə ilə başa çatdı, tarixi ədalət zəfər aldı...

Azərbaycan Ordusu vətən uğrunda başladığı ölüm-dirim savaşında ardıcıl zəfərlər imza atdı. Nəzərləndirən düşmənin başı çatlayan və ərənlər məntur yağılara nə yerdə, nə də göydə əl-qol açmağa aman vermədi. Hər gün cəbhədə qazandıqları qələbə sədaləri milyonların sevincinə, xalqımızın şadanalığına səbəb oldu. Bayrağımızın vətən torpaqlarında, şah zirvələrdə qururla dalğalanması hər birimizin qəlbinə rıqəttə gətirdi, illərlə köksümüzə sıxılıb qalan həsrəti bir anda yox etdi.

Reşadətli Ordumuzun sarsıcıdı ham-ləri, zəfərləri milyonlarla qaçqın və köçkünün ürəyindən Qarabağ nisglini bilməyə silib atdı.

Zəfər təntənəmizin nümayişi

Dekabrın 10-da möhtəşəm Zəfər Paradaında Azərbaycan xalqı cəsur oğullarını qürur hissi ilə seyr etdi, onları hər birinə minnətdarlıq ünvanladı...

Göylərdə süzən şahinlərimizi fəxarətlə seyr etdi, qorxmaz oğullarımızın darmadağın etdiyi düşməni texnikalarının tamaşasına durdu.

Azərbaycan demir yumruğunun qarşısında heç bir gücün, silahın, sursatın dayana bilməyəcəyini isbat etdi.

Cənab Prezident İlham Əliyevin Zəfər paradında vurğuladığı kimi: "...Bu demir yumruq düşmənin belini qırdı, düşmənin başını əzdi. Bu gün biz qəhrəman xalq kimi bu bayramı qeyd edirik. Azərbaycanın müzəffər Ordusu öz tarixi missiyasını yerinə yetirdi, Ermənistanı məğlub etdi. Ermənistan ordusu demək olar ki, yoxdur, məhv edilib. Bundan sonra eger erməni faşizmi bir daha baş qaldırsa, nəticə eyni olacaq. Yəni Azərbaycanın demir yumruğu onların belini qıracaq".

Yüksək ehtiramın təzahürü

Azərbaycanın igid övladları dünya var olduqca sevgi və sayğı ilə xatırlanacaq, onların şücaətləri qədrbilən xalqımız tərəfindən daim qiymətləndiriləcək, yüksək dəyərləndiriləcək...

Elə "Vətən Müharibəsində qələbə münasibətilə" Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi və igidlərimizə təqdim olunması da bu yüksək ehtiramın təzahürüdür. Dövlətimiz qəhrəmanlarımızın hər birinin əziyyətini dəyərləndirir. Prezident İlham Əliyevin dekabrın 9-da imzaladığı "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqlarının təltif edilməsi haqqında" sərəncama əsasən, Silahlı Qüvvələrimizin hərbi qulluqları "Zəfər" ordeninə, "Qarabağ" ordeninə layiq görüldü, "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları" fəxri adı aldılar.

Dövlət başçısının dekabrın 15-də imzaladığı sərəncama əsasən, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi zamanı döyüş əməliyyatlarına yüksək peşəkariqlə rəhbərlik etmiş, düşmənin canlı qüvvəsinin və döyüş texnikasının məhv edilməsində fədakarlıq və reşadət göstərmiş, vəzifə borcunu layiqətlə və vicdanla yerinə yetirmiş hərbi qulluqlar "Azərbaycan Bayrağı", "Reşadət" və "Vətəne xidmətə görə" ordenləri ilə təltif olundular.

Həmçinin 3 general-leytenant 1-ci dərəcəli, 9 hərbi 2-ci dərəcəli, 331 hərbi qulluqçu isə 3-cü dərəcəli "Vətəne xidmətə görə" ordenləri ilə təltif olundu. 3-cü dərəcəli "Vətəne xidmətə görə" ordeni ilə təltif olunan hərbi qulluqların 44-ü ölmündən sonra bu yüksək mükafata layiq görüldü.

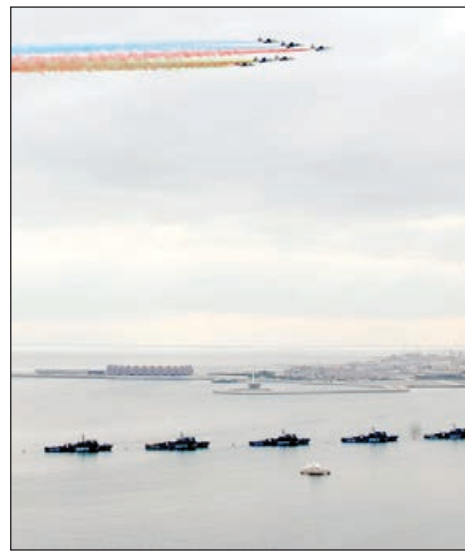
Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün təmin olunması uğrunda döyüş əməliyyatlarında iştirak etmiş və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrasına zamanı vaxtında və vicdanla yerinə yetirmiş Silahlı Qüvvələrimizin 3601 hərbi qulluqçusu "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif olundu. Onlardan 2756-sı ölmündən sonra bu medala layiq görüldü.

Dekabrın 18-də isə Prezident İlham Əliyev daha 1784 hərbi qulluqçu ilə belə ki, dövlət başçısı Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqlarının 622-sinin "İgidliyə görə", 1113-nün "Döyüşdə fərqlənməyə görə", 5449-unun isə "Cəsur döyüşçü" medalları ilə təltif olunması barədə sərəncamlar imzalayıb.

Bəli, 44 günlük Zəfər mübarizəmizin əzmkar igidlərinin hər biri düşmənlə savaşda göstərdiyi reşadətini, torpaq sevgisinin şərəf mükafatını aldı. Bu torpaq uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin müqəddəs haqq mübarizəsi qiymətləndirildi...

Amma o oğulların, o Vətən sevdalılarının, o Vətən fədailərinin ən ali mükafatı, ən uca qiyməti xalqımızın ürəyində fəth etdikləri sevgi, qürur zirvəsidir...

Yasəmən MUSAJEVA, "Azərbaycan"

Erməni diasporu Paşinyandan ianələrin hesabatını tələb edir

Əvvəlki 1-ci səh.

Bu ərəfədə "Hayastan" Qumərməni fondu ikinci Ümumərməni fondunu Paşinyan hökumətinə verdiyi 52 milyard dramdan çox vəsaitin hesabatını istəyir. Məsələ burasındadır ki, bu ianələrin əhəmiyyətli bir hissəsi dövlət büdcəsinə köçürülüb və bunun hansı məqsədlə istifadə edildiyi məlum deyil. Təsədüfi deyil ki, Ermənistan prezidenti, "Hayastan" fondunun qəyümlər şurasının sədri Armen Sarkisyan vəsaitlərin xərclənməsinin beynəlxalq

auditini keçirməyə çağırmışdı. Ancaq ianələrin hesabına hansı xərclərin həyata keçirildiyi və rəsmi sənədlərdə necə leqallaşdırıldığı qəti bəlli deyil.

Qeyd edək ki, 1992-ci ildə qurulan "Hayastan" fondu Ermənistanın və dünya ermənilərinin inkişafı üçün çalışan təşkilat kimi fəaliyyət göstərib. Bu fond Ermənistanın işğal siyasətinə fəal dəstək verib. "4rd.am" saytı yazır ki, fonda vəsait köçürən xeyriyyəçilərin coğrafiyası kifayət qədər genişdir. Bildirilir ki, fonda vəsaitlərin naməlum şəkildə yoxa

çıxması ilə bağlı yaranan qalmaqlar ilk dəfə deyil. Məsələn, 2018-ci ildə yayında "Hayastan"ın direktoru Ara Vardanyan fonda təqdim edilmiş 25 milyon dramı nağdlaşdıraraq götürüb. Sonra bəlli olib ki, bu pullar kazinolarda qumar oyunlarına sərf olunub. Ermənistan-dakı "Çnqçak" Sosial Demokrat partiyası idarə heyətinin üzvü Ambik Sarafyan deyib ki, hər il ianələr azalmağa doğru gedir.

Əslində, mövcud qalmaqların Ermənistanın hərbi ehtiyaclarını ödəmək və ya dövlət büdcəsinin kə-

Elçin ÇƏFƏROV, "Azərbaycan"

Yenə də dünyanın «Ən islahatçı on ölkə»si sırasındayıq

Dünya Bankı Azərbaycanda iqtisadi islahatların uğurla aparıldığını təsdiqləmişdir

Əvvəlki 1-ci səh.

Müvafiq düzəlişlər aparıldıqdan sonra bu hesabatda Azərbaycanın əldə etdiyi bal 76,7-dən 78,5-ədək artırılmış və nəticədə global reyting sıralamasında mövqeyimiz 191 ölkə arasında 34-dən 28-ə yüksəlmişdir. Beləliklə, Azərbaycan Dünya Bankı tərəfindən yenidən dünyanın ən islahatçı on ölkəsindən biri kimi qiymətləndirilmişdir. Bir daha vurğulayaq ki, bu qurumun 2019-cu il hesabatında da Azərbaycan dünyanın ən islahatçı on ölkəsindən biri olmuşdur.

Azərbaycan 28 ildir ki, Dünya Bankı ilə sıx əməkdaşlıq edir. Dünyanın mühüm inkişaf institutu olan Dünya Bankı ölkəmizdə həyata keçirilən genişmiqyaslı islahatlara daim dəstək verib. Azərbaycanın bu təşkilatla əməkdaşlığı bilik və məlumatların mübadiləsinə, texniki dəstəyə və maliyyəyəşdirməyə əsaslanır, qarşılıqlı əlaqələr tərəfdaşlıq strategiyası çərçivəsində həyata keçirilir. Dünya Bankı ölkəmizdə kənd təsərrüfatı, səhiyyə kimi sahələri, kənd yerlərinin inkişafını, magistral yolların yenidən qurulması üzrə layihələri, həmçinin "elektron

məhkəmə" sisteminin tətbiqini və sair sahələri dəstəkləyir.

Əlbəttə, yeni sahələrdə əməkdaşlığın davam etdirilməsi də daim müzakirə mövzusu. Bu baxımdan Dünya Bankının Azərbaycandakı islahatları belə diqqətlə izləməsi və artıq dəyərləndirilmiş nəticələri yenidən və daha obyektiv qiymətləndirməyə cəhd etməsi başadüşüldür.

Hesabatın yeni redaktəsində "Elektrik təchizatı şəbəkələrinə qoşulma" indikatoru üzrə xüsusilə texniki şərtlər üçün saəvi müayinələrin aparılması proseduru laəv edilən və texniki şərtlərin qəbul edilməsinə olan müddət azaldılmışdır. Beləliklə, hesabatda texniki şərtlərin və elektrik sistemlərinə qoşulmanın bir paketdə cəmlənməsi nəticəsində elektrik qoşulma üzrə prosedurların sayı 5-ə, müddəti isə 32 günə qısaldılmışdır.

Ölkəmizdə məhkəmə proseslərinin təyini, hakimlər və vəkillər üçün elektron menecment sisteminin tətbiqi kimi bir sıra mühüm islahatların aparılması da Dünya Bankı tərəfindən təsdiq olunmuşdur.

Sərəhdə ticarət indikatoru üzrə audit qrupu tərəfindən aparılan araşdırma-

lar nəticəsində "ixraca sərf olunan müddət: sərəhd prosedurları (saat)" sub-indikatoru üzrə müddət 12, "idxala sərf olunan müddət: sərəhd prosedurları (saat)" sub-indikatoru üzrə müddət 4, "ixraca sərf olunan müddət: sənədləşmə prosedurları (saat)" sub-indikatoru üzrə müddət 28,5, "idxala sərf olunan müddət: sənədləşmə prosedurları (saat)" sub-indikatoru üzrə müddət 26 saat, "ixraca sərf olunan məbləğ: sənədləşmə prosedurları (ABS dolları)" sub-indikatoru üzrə xərçin 150 ABS dolları kimi olması təsbit olunmuşdur. Qeyd edək ki, müvafiq sub-indikatorlar üzrə göstəricilər düzəlişdən əvvəlki hesabatda 17, 14, 33, 33 saat və 250 ABS dolları kimi olmuşdur.

Diqqətçəkən məqamlardan biri odur ki, Dünya Bankı hesabatı yenilədikdən sonra belə halların baş verməməsi üçün bir sıra addımlar atmışdır. Belə ki, aidiyyəti daxili nəzarət qurumlarının ölkələrin hesabatdakı mövqeyinə və işgüzar imicinə xələf gətirən və uyğunsuzluqlara yol verən məsul işçiləri bərədə bankın biznes etikası qaydalarına uyğun inzibati tədbirlər görülməkdə.

Bahadır İMANQULİYEV, "Azərbaycan"

İşğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpasında İtaliya şirkətləri ilə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib

Energetika naziri, Azərbaycan Respublikası və İtaliya Respublikası arasında İqtisadi Əməkdaşlıq üzrə birgə Hökumətlərəarası Komissiyanın həmsədri Pərviz Şahbazovla İtaliya Respublikasının Xarici İşlər və Beynəlxalq Əməkdaşlıq Nazirliyinin dövlət katibi, Hökumətlərəarası Komissiyanın həmsədri Manlio Di Stefano arasında videokonfrans formatında görüş keçirilib.

Energetika Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, tərəflər Azərbaycan-İtaliya arasında ikitərəfli əməkdaşlığın gün-

dəliyinə daxil olan məsələləri, o cümlədən işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpasında İtaliya şirkətləri ilə əmək-

daşlıq məsələlərini müzakirə ediblər. İtaliyalı həmsədr bu günlərdə Bakıya səfəri və səfər çərçivəsində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə, eləcə də digər rəsmiləri keçirdiyi görüşlərdən məmnunluğunu ifadə edib, iki ölkə arasında siyasi, iqtisadi və energetika sahələrində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi istiqamətində məhsuldar danışıqların aparıldığını bildirib.

Görüşdə işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpasında dost ölkələrin şirkətləri ilə əməkdaşlığın xüsusi təşviq olunduğu vurğulanıb. Bu baxımdan İtaliya şirkətləri ilə energetika infrastrukturunun bərpası, şəhərsalma, ərazilərin minalardan təmizləməsi, tarixi abidələrin bərpası, turizm, kənd təsərrüfatı sahələrində layihələrin həyata keçirilməsi müzakirə olunub.

Azərbaycan pandemiyyaya qarşı global mübarizəyə mühüm töhfə verir

Əvvəlki 1-ci səh.

Azərbaycan ümumi bəlayə qarşı mübarizə üzrə operativ tədbirlər görüb

Koronavirusun ilk üzə çıxdığı dövrdən etibarən Azərbaycan ona qarşı ən effektiv mübarizə aparıb ölkələrdən olub. Bu ilin əvvəlindən Azərbaycan dövləti tərəfindən həyata keçirilən koronavirus mübarizə tədbirlərinin səmərəliliyi sayəsində ölkəmizdə yoluxma hallarının sayı minimuma endirilmiş, görülən qabaqlayıcı tədbirlər nəticəsində istər iqtisadiyyat, istərsə də əhali pandemiyanın dağıdıcı təsirinə ən az məruz qalmışdır. Hətta Azərbaycanın pandemiya ilə uğurlu mübarizəsi ÜST tərəfindən dəfələrlə vurğulanmış, digər ölkələrə nümunə göstərmişdir.

Dekabrın 18-də Prezident İlham Əliyev Müstəqil Dövlətlər Birliyinin Dövlət Başçılar Şurasının videokonfrans formatında keçirilən iclasında çıxışında da bu məsələyə toxunaraq bildirdi ki, Azərbaycan həm ölkə daxilində, həm də beynəlxalq arenada bu ümumi bəlayə qarşı mübarizə üzrə operativ tədbirlər görüb.

Baş çatmaqda olan ilin dünyada əsas mövzusu pandemiyyaya qarşı mübarizə olduğuna söyləyən Prezident məlumat verdi ki, qısa müddətdə ölkəmizdə laboratoriyaların sayı praktiki olaraq 8 dəfə artırılıb, 10-dan çox yeni müasir xəstəxana, o cümlədən modul tipli xəstəxana tikilib: "Beləliklə biz COVID xəstələri üçün 10 mindən çox cəpəyi təqdim etmişik. Həkimlərin çatışmaması da ümumi problem idi, çünki heç bir səhiyyə sisteminə xəstələrin sayının bu qədər olacağı nəzərdə tutulmamışdı. Biz həm ölkələrlə operativ danışıqlar apararaq 5 ölkədən - İtaliya, Çin, Kuba, Rusiya və Türkiyədən həkimləri dəvət etdik. Bu, xəstələrin müalicə olunmasında bizə xeyli dərəcədə kömək etdi".

Maliyyə dəstəyi beş milyona yaxın vətəndaşı əhatə edib

Dövlətimiz global böhranın ölkəmizdə daha az hiss olunması üçün bütün istiqamətlərdə lazımi qabaqlayıcı tədbirlər görür. Qeyd edək ki, karantin rejimi tətbiq olunan vətəndaşlarımızı diqqət və qayğı göstərilir, maddi yardımlar edilir. Pandemiya zamanı zərər çəkən sahələrə dəstək göstərilir.

Hazırda bu tədbirlər davam etdirilir və tətbiq olunan məhdudiyətlərin iqtisadi fəallığı təsiri nəzərə alınaraq evvəlki sərtləşdirilmiş karantin rejimi zamanı müəyyən edilmiş ehtiyat olacaq hazırlıq işləri görülüb, GAVI tərəfindən təsis edilmiş COVAX təsəttatına qoşulub. Vaksinasia isə pulsuz həyata keçiriləcək.

Müstəqil Dövlətlər Birliyinin Dövlət Başçılar Şurasının videokonfrans formatında keçirilən iclasında çıxışında da bu məsələ ilə bağlı danışan ölkəmizin rəhbəri söylədi ki, indi dünyada vaksinasia prosesinin başlandığı vaxtda biz də bu prosesə qoşuluruq: "Ötən aylar ərzində aparıcı vaksin istehsalçıları olan "Sputnik V", "AstraZeneca", "Sino-farm", "Sinovac", "Moderna", "Pfizer BioNTech" kimi firmalarla danışıqlar aparılıb. Onu da qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan ölkələrin vaksinsinə ədalətli istifadə imkanını təmin etmək üzrə

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının iştirakı ilə beynəlxalq "COVAX" təşəbbüsünə ilk qoşulanlardan biri olub".

Ölkəmiz beynəlxalq əməkdaşlığın fəal tərəfdarı kimi çıxış edib

Vurğulanmalıyıq ki, dövlətimiz təkəz öz daxilində deyil, pandemiya ilə global səviyyədə də mübarizə aparır. Çünki Yer üzündən ortaq balası olan COVID-19 təhlükəsindən beynəlxalq əməkdaşlıq sayəsində qurtulmaq mümkündür. Elə bu aspektdən yanaşaraq, COVID-19 pandemiyasına qarşı mübarizədə ölkələrin səylərini birləşdirməsi, çoxtərəfli əməkdaşlıq göstər-məsi təşəbbüsünü də Azərbaycan irəlilədir.

Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Azərbaycan pandemiyyaya qarşı mübarizədə geniş beynəlxalq əməkdaşlığın fəal tərəfdarı kimi çıxış edib və edir: "...Biz bir sıra ölkələrə və beynəlxalq təşkilatlara maliyyə yardımı və humanitar yardım göstərilməsi programında da fəal iştirak etmişik. Biz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının büdcəsinə 10 milyon dollar məbləğində köndüllü ianə etmişik. Pandemiyanın birinci günündən etibarən biz bu təşkilatla daim əlaqədə olmuşuq. Azərbaycan 30-dan çox ölkəyə maliyyə yardımı və humanitar yardım göstərib. Beləliklə, üzvlərinin sayına görə BMT-dən sonra ikinci beynəlxalq təsəttat - Qoşuluma Hərəkatına başçılıq etməklə Azərbaycan pandemiyyaya qarşı global miqyasda mübarizə işinə sanballı töhfə verir".

Hazırda dünya COVID-19-a qarşı vaksinasia işlərinin həyata keçirilməsinə hazırlaşır. Vaksinasia işlərinə ayrı-seçkilik olmasının istiqamətində də vətənimiz ölkəmiz davranış nümayiş etdirir. Dövlət başçımız hər zaman bütün beynəlxalq forumlarda deyir ki, kifayət qədər maliyyə resurslarına malik olmayan ölkələrin də vaksinsizdən istifadə etmək imkanı inkişaf etmiş ölkələr kimi olsun, bu məsələdə ayrı-seçkilik olmasın.

Bəli, bir daha vurğulamaq yerinə düşür ki, Azərbaycan COVID-19 təhlükəsi ilə sadəcə ölkə daxilində deyil, həm də beynəlxalq müstəvidə uğurla mübarizə aparır. Əminliklə demək olar ki, Prezident İlham Əliyevin global liderlik missiyası pandemiya ilə beynəlxalq mübarizəyə töhfə verir.

Y.MUSAJEVA, "Azərbaycan"

Cəbrayıl rayonu ərazisində polis postları qurulub və təhlükəsizliyə tam nəzarət edilir

Azərbaycan Ordusunun heyəta keçirdiyi əks-hücum əməliyyatları nəticəsində işğaldan azad edilmiş Cəbrayıl rayonunda təhlükəsizlik tədbirləri gücləndirilir.

Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin Bərdə regional qrupundan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, Cəbrayıl rayonunun ərazisində rayon polis şöbəsi

Naftalanda Vətən müharibəsi şəhidlərinin ailələri və qazilər evlərində ziyarət olunub

Naftalan Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Vüqar Novruzov, Milli Məclisin deputatı Anar Məmmədov, "Tək Məclət Tək Ürək" Beynəlxalq Humanitar Qardaşlıq Platformasının Koordinatoru Faiq Qurbanov, Türkiyə-Azərbaycan İş Adamları və Sənayeçiləri Birliyinin (TÜİB) sədr müavini Səlim Akbay idarə heyətinin üzvü Ender Kavuk ilə birlikdə şəhid və qazi ailələrini ziyarət etmişlər. Ziyarət zamanı ailələrə yardım bağlamaları təqdim olunmuş və uşaqlara müxtəlif oyuncaqlar paylanmışdır.

Görüşlərdə şəhid ailələrinə, əlil və müharibə iştirakçılarına göstərilən dövlət dəstəyindən danışılmış, Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin 30 il davam edən münaciətini 44 gün ərzində həl etdiyi, öz qanı və canı bahasına Vətən torpağının müdafi-

hidlərimizə Allahdan rəhmət, yarallılara şəfa dilənmişdir. Türkiyəli qonaqlar həmçinin şəhid ailələrinin və qazilərin övladlarının gələcəkdə Türkiyədə oxumaq arzularına olarsa, təhsil və qalma xərclərini qarşılamağı təklif etmişlər. Belə bir istək olduğu təqdirdə bununla fəxr edəcəklərini demişlər. Şəhid ailələri və müharibə iştirakçıları göstərilən yüksək diqqət və xəstəliyi görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya sonsuz minnətdarlıqlarını ifadə etmişlər.

şəhid ailələri və müharibə iştirakçıları göstərilən yüksək diqqət və xəstəliyi görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya sonsuz minnətdarlıqlarını ifadə etmişlər.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

"YASAT" yaralananlar və şəhid ailələrinin ehtiyaclarını qarşılamağa başlayıb

"YASAT" Fondunun əməkdaşları ərazi bütövlüyümüzün bərpası uğrunda yaralananların və şəhid ailələrinin yaşadıqları ümmanlara üz tutmaqla bərabər, bu kateqoriyadan olan şəxslərin ehtiyaclarını qarşılamağa da başlayıblar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, şəhid Fuad Həşimovun atası Həşimov Ceyhun Kamil oğlu 3-cü dəfə insult keçirdiyinə görə ha-

zırda müalicə alır. Müddətindən asılı olaraq onun müalicə xərcləri "YASAT" Fondu tərəfindən qarşılanacaq. Şəhid Şeydayev Rəfaelin anası Şeydayeva Cəmilə Saday qızı hazırda tənha yaşayır və xəstəliyi ilə əlaqədar müalicə olunmaq üçün müraciət edib. "YASAT" Fondu tərəfindən məsələyə baxılıb və müalicə xərcləri dövlət tərəfindən qarşılanacaq. Müalicə ilə əlaqədar yaranacaq digər xərcləri də fond öz öhdəsinə götürüb.

Yalnız fərdi qaydada deyil, irihəcmli yardımlar da gerçəkləşir. Səhiyyə Nazirliyinin Buzovnadada yerləşən Reabilitasiya Mərkəzində müalicələri davam etdirilən və "RGO" ortopedik cihazına ehtiyacı olan 6 qazimiz üçün bu cihazlar xərindən sifariş edilmişdir. Xatırladaq ki, fondun əməkdaşlarından ibarət 69 qrup zəruri planşetlərlə təmin olunub və bütün zəruri ehtiyaclar elektron qaydada qeydə alınır. "YASAT" Fondunun əməkdaşları şəhid ailələrinin üzvləri və qazilərindən təşkil olunublar. Fondun fəaliyyəti çərçivəsində müvafiq kateqoriyadan olan şəxslərin ehtiyaclarının müəyyənləşdirilməsi və qarşılanması prosesi davam edir.

Yaponiyanın "Shugoku Shimbun" qəzetində ermənilərin Azərbaycan şəhərlərini viranə qoyması barədə məqalə dərc olunub

Yaponiyanın "Shugoku Shimbun" qəzetində 30 ilə yaxın bir müddətdə işğal altında saxlanılmış Azərbaycan şəhərlərinin ermənilər tərəfindən viran qoyulmasına dair məqalə dərc edilmişdir.

AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri xəbər verir ki, "Qayıtmağı arzuladılar da, doğma şəhərlərini dağıdılıb vəziyyətdə gördülər" adlı məqalədə ötən əsrin 90-cı illərində Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzkar siyasəti nəticəsində Dağlıq Qarabağın və ətraf rayonların işğal olunmasından bəhs edilir. Cari il sentyabrın 27-dən noyabrın 10-dək davam edən erməni müharibə nəticəsində Dağlıq Qarabağın və ətraf rayonların işğal olunmasından bəhs edilir. Cari il sentyabrın 27-dən noyabrın 10-dək davam edən erməni müharibə nəticəsində Dağlıq Qarabağın və ətraf rayonların işğal olunmasından bəhs edilir. Cari il sentyabrın 27-dən noyabrın 10-dək davam edən erməni müharibə nəticəsində Dağlıq Qarabağın və ətraf rayonların işğal olunmasından bəhs edilir.

dağıntıların şahidi olmasından yazır. O, "ruhlar şəhəri" adını almış Ağdam və Füzuli rayonlarında evlərin və digər sosial obyektlərin yalnız divarlarının qaldığını bildirir. Müəllif tərəfindən təqdim edilən fotolarda dağıdılmış evlər, məscidlər, partlamamış raket aydın görünür. Həmin rayonlara getmək üçün yola təqribən beş saat vaxt sərf etdiyini qeyd edən müəllif yolboyu əkin sahələrinin yerləşdiyini, bu sahələrin xüsusən pambıq əkinini üçün səmərəli olduğunu bildirir. Vurğulayır ki, qarşılaşdığı yaşayış məskənlərinin hamısında ermənilər tərəfindən dağıdılmış obyektlərin, viranə qoyulmuş yaşayış məskənlərinin şahidi olub. Yazıda müəllifin yerli sakinlərlə söhbətinə, onların doğma yurdlarına qayıtmaq üçün necə can atmasına, lakin geri döndükləri zaman xarabalığa çevrilmiş yaşayış məntəqələri ilə qarşılaşmalarına da xüsusi yer ayrılıb. Məqalədə Azərbaycan Ordusunun cəmi 44 gün davam etmiş müharibə nəticəsində böyük əraziləri azad etməsinə də toxunulur. Qeyd edilir ki, Ermənistan ordusunun 30 il ərzində bu ərazilərdə qurduğu çətin keçilən istehkamlara baxmayaraq, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri ciddi döyüş əzmi nümayiş etdirərək işğal altında olan torpaqların böyük bir hissəsini azad edə bilib. Daha üç rayonu - Ağdam, Kəlbəcər və Laçın rayonlarını Ermənistan ordusu üç tərəfli razılaşmaya müvafiq olaraq, döyüşsüz tərk edib.

"Time" jurnalının yaydığı 2020-ci ilin seçilən 100 şəkli arasında Ermənistanın raket hücumu etdiyi Bərdədən çəkilən şəkil də yer alıb

ABŞ-ın "Time" jurnalı 2020-ci ilin seçilən 100 şəklini yayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, jurnalda Azərbaycanın Vətən müharibəsi zamanı Ermənistan silahlı qüvvələrinin mülki şəxslərimizə hücumu nəticəsində Bərdə şəhərindən çəkilən şəkil də yer alıb.

"Oktyabrın 28-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin Bərdə şəhərinə atdığı raket hücumu nəticəsində Fuad İsmayilov öləndən sonra bacısı onun lindən öpür", - deyə şəkildə qeyd olunub.

Şəhid ailələri və müharibə iştirakçıların hüquq və imtiyazları barədə bütün suallara sosial.gov.az saytında cavab tapmaq olar

Postmüharibə dövründə aktual mövzulardan biri də şəhidlik zirvəsinə ucalmış qəhrəmanlarımızın ailə üzvlərinin, müharibə əlilləri, veteranları və iştirakçıların sosial təminat hüquqları, onlara göstərilən sosial dəstək tədbirləri ilə bağlıdır.

Bununla əlaqədar məlumatlılıq səviyyəsinin artırılması, xüsusilə həmin kateqoriyalardan olan vətəndaşların daha rahat şəkildə dolğun məlumatlara malik olmaları üçün Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin rəsmi internet saytında (social.gov.az) yeni "Şəhid ailələri və müharibə iştirakçılarına sosial dəstək" bölməsi yaradılıb. Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr və kommunikasiya şöbəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, bölmədə şəhid ailələri, müharibə əlilləri, veteranları və iştirakçılarına müvafiq statusların verilməsi qaydası, onların malik olduqları imtiyaz və sosial təminat hüquqları, sosial vəziyyətlərinə uyğun olaraq göstərilən dəstək tədbirləri və s. barədə məlumatlar təqdim edilir. Bu hüquqların təminatı, sosial dəstək tədbirləri ilə əhatə olunmaq üçün prosedurlar da diqqətə çatdırılır.

Şəhid anası: "Oğlumla fəxr edirəm, mənə şəhid anası adını qoyub getdi"

Vətənimizin işğal altında olan torpaqlarını düşmən tapdığından azad edərkən şəhid olan qəhrəmanlarımızdan biri də qusarlı Elvin Qurbanovdur.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Elvin Qurbanov 1999-cu ildə Qusar rayonunun Balaqusar kəndində doğulub. Orta təhsilini rayonda yerləşən internat məktəbində alıb. Daha sonra kollecdə əşpaqlıq ixtisası üzrə peşə təhsilinə yiyələnib. Hərbi xidmətinə başa vurduqdan sonra Qusardakı restoranların birində əşpaqlıq etməyə başlayıb. Xoş və mehriban xasiyyətinə görə hamı tərəfindən sevilən Elvin Vətən müharibəsinin ilk gündən döyüşlərə qatılıb. "Elvin sentyabrın 21-dən təlimlərə cəlb olundu. Müharibə başlayanda isə ön cəbhəyə yollandı. Oktyabrın 14-ü qəhrəmancasına döyüşərək şəhid olub. Sonuncu dəfə danışıqda dedi ki, ana, heç nədən narahat olma, özünə yaxşı bax. Hərbi xidmət dövrümdə də ön cəbhədə səngərdə xidmət edib. Mən oğlumla fəxr edirəm. Mənə şəhid anası adını qoyub getdi. O adla mən çox qürur duyuram", - deyə şəhidin anası Nəbat Əli-soltanova söyləyib.

Elvin Cəbrayıl və Füzulinin yaşayış məntəqələrinin azad olunmasında fəal iştirak edib. Füzuli şəhəri uğrunda gedən şiddətli döyüşdə artilleriya mərmisinin yaxınlığında partlaması nəticəsində şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Babası İsməddin və nənesi Nübarxanım nəvələrinin Vətən, torpaq yolunda şəhid olması ilə qürur duyduqlarını bildirib.

"Bir il dörd ay idi əsgərlikdən gəlmişdim. Sentyabrda hərbi komissarlıqdan çağırış gəldi. Təlimlərdən sonra müharibəyə yollandı. Telefonla danışırdıq. Hərdən də zəng çatmırdı. Ona zəng çatmadıqda Elvini anasından soruşurdum. Özü ilə danışıqda deyirdi ki, arxayın ol nəne, biz yaxşıyıq. Sonra beş gün danışıq bilmədik. Məlum oldu ki, Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olub. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin. Mən Prezidentimizə minnətdaram ki, öz ata nəsihətini yerinə yetirib torpaqlarımızı işğaldan azad etdi", - deyə şəhidin nənesi vurğulayıb.

Həyat yoldaşı Birinci Qarabağ müharibəsində şəhid olan Sevdaxanım Sultanova Elvini anasına təsəlli verən ən yaxın rəfiqələrindən idi: "Biz bir ailə kimi yaşayırıq. Mən Elvinə doğma xalası qədər yaxınam. Bizim şəhidlərimizin hamısı Vətən yolunda canlarından keçib. Elvin gənciyini, həyatını yaşamadı, amma Vətən borcunu yerinə yetirdi. Onlar bizə qələbə sevincini yaşadırlar". Elvin Qurbanov Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda qəhrəmanlıqla döyüşdüyünə görə ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif edilmişdir.

Sən Azadlığa, biz Zəfərə qovuşduq, Qarabağ!

Gözün aydın, Qarabağ, qazan mübarək, Vətən! Sən azadlığa qovuşdun, Qarabağ! Vətənimiz bütövləşdi. Biz isə təsnəsi olduqumuz parlaq bir zəfərə yetişdik. 30 ildən bəri bu günü gözləyirdi ulu millətim.

Mənfur düşmənlərimizin, nankor qonşularımızın qan qoxulu xəyanətləri ilə doğma yurtdan, isti ocağından pəriq salınaraq öz vətənimdə məcburi köçkünə çevrilib ağır məşəqqətlərə qatılan, çadırlarda, vaqonlarda cəhənnəm əzabı yaşayan soydaşlarımızın böyük qaydışda olan ümidini heç zaman sozalmadı, ölmədim.

Yaman günün ömrü az olar deyib bəbəllər. Amma bizim yaman günümüzün ömrü çox uzun oldu, aylar illərə calandı, qələbə soruşuyla gözler yollara dikildi, qulaqlar xoş bir xəbərə tamarzı qaldı... 30 ildir bu günə yol gəlirdik. Gözümüzü intiqam hissi hər an ildırım kimi çaxmağa, dünyünlənmiş dəmir yumruğula

şəhid anası Nəbat Əli-soltanova söyləyib. Elvin Cəbrayıl və Füzulinin yaşayış məntəqələrinin azad olunmasında fəal iştirak edib. Füzuli şəhəri uğrunda gedən şiddətli döyüşdə artilleriya mərmisinin yaxınlığında partlaması nəticəsində şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

la insanı izlədi. Təbii ki, gördükləri möhtəşəm mənzərə, qəhrəman əsgər və zabitlərimizin nümunəvi hərbi keçidi, müasir döyüş texnikalarının nümayiş, hərbi təy-yarə və helikopterlərin bayram uçuşları dost ölkələrin vətəndaşlarını da qürurlandırdı. Erməni separatizminin dəstəkləyən-lerini, işğalçıya arxa duranların isə heç şübhəsiz ürəklərindən qara qanlar axdı. Qələbə sevincini yaşamaq nə böyük xoşbəxtlikdir, ilahi! Vətən sevdalı insanların üreyindən keçən duyğuların sözlə tə-rənnümü etmək mümkün deyil. Sadəcə ələ-obaya qarışmış o hissələri yaşamaq, Qələbənin dadını çıxarmaq lazımdır. Milyonların oxuduğu biz nəğmənin neqarəti QƏLƏBƏ!

Neçə oğlun can verib uğrunda qurban oldu, Şəhid qanı tökülən torpaq gülüstan oldu, Qazandıq qələbə dillərə dastan oldu. Sən mane candan əziz sevgili cansan, Qarabağ! Doğmadan doğma olan Azərbaycansan, Qarabağ!

Yurd həsrətli, biz nigillili ürəklərin hərərti QƏLƏBƏ! Sən baharda çiçək açan güllərimin tərəvəti QƏLƏBƏ!

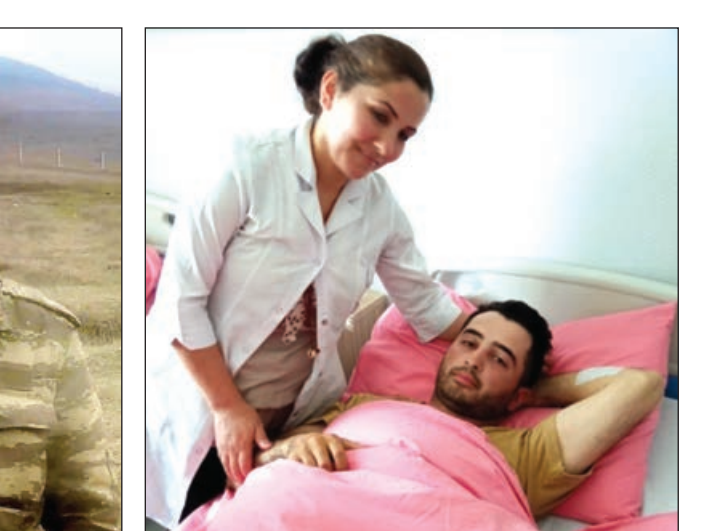
Həmin gün bütün dünyanın nəzəri Bakıya dikilməmiş. Qalib ordumuzun QƏLƏBƏ paradını bütün qitələrin yüz milyonlar-

Yaşa, QƏLƏBƏ Komandan! Var ol, qəhrəman Əsgər! Sevin, Azərbaycanım, sənə sadlıq yaşaşı!

Lazım QULİYEV, "Azərbaycan"

Bir ömrə bərabər 7 gün

İkinci Qarabağ müharibəsində Kamal Hüseynovun bəxtinə cəmi 7 gün döyüşmək nasib olub.

Çoxdurmu, azdırmı? Yəqin bununla razılaşanlar tapılar ki, kimin bəxtinə nə qədər ömür sürmək heç kəsin özündən asılı olmadığı kimi, müharibədə də düşməne qarşı nə qədər döyüşmək alın yazısıdır. Elə sağ qalıb-qalmamaq da... AZƏRTAC-ın məlumatına görə, Kamal Hüseynov sentyabrın 21-də hərbi xidmətə çağırılıb. Sentyabrın 27-də Füzuli rayonunun Horadiz kəndində ilk döyüşə, oktyabrın 2-də isə Aşağı Əbdürrəhmanlı kəndində ikinci döyüşə girib. İlk döyüşdə əlindən yüngül yara alıb, ikinci döyüşdə isə...

...Erməni hərbi birləşmələrinin yaraqları yeraltı bunkera çəkilib Milli Orduya qarşı müqavimət göstərirdilər. Onlar bunkerə gizlənərək əsgərlərimizin mövqeyinə doğru ən müxtəlif silahlardan, minom-yot və toplardan atəş açıb, illərdən bəri keçilməz sədd kimi düzəldikləri səngərdən geri çəkilmək istəmirdilər. Quldurların atdığı növbəti atəşin hədəflərindən biri də Kamal olur. Güllə onun sinəsini nişangahına çevirərək kürəyindən çıxır. Döyüşçü yoldaşları onu atəş altından çıxararaq hospitala göndərirlər.

Ölümündən bir neçə gündür ki, çalışdığı "Kontakt Home" şirkətində işə çıxır, kredit müxtəssisi kimi fəaliyyətini davam etdirir. Döyüş yolunun qısa olmasından tə-əssüflənir...

Vətən, torpaq, yurd istekli arzular... Bu gün Qarabağ qazisi Kamal Hüseynov həm də ona görə təəssüflənir ki, onunla bir səngərdə döyüşən Muxtar Qasımlı, Afiq Qulamlı və Vahid Abbasov xalqımızın Vətən müharibəsindəki Qələbə sevincini, doğma yurda qovuşmaq xoşbəxtliyini yaşaya bilmədilər. Bu çətin və ağır sınaq günlərində çoxlu etibarlı dostlar tapdığına isə çox sevinir. Onlardan biri sumqayıtlı Elnur qızın döyüş gətirdiyi vaxtda öz həyatını təhlükə qarşısında qoyaraq yaralı vəziyyətdə olan Kamalı hadisə yerindən uzaqlaşdırıb.

Döyüş yolunun uzunluğunu, qısa olmur. Bu yol səngərə girdiyin ilk gündə, irlə atıldığın ilk döyüşdə də qırıl bilər, sonuncu gündə də uzana da... Əsas odur ki, həmin səhnəni yaşayan hər kəs hər şeyə başqa cür baxır, dünyaya, həyata, insanlara münasibəti dəyişir. Vətən müharibəsinin iştirakçısı olan Bakı Dövlət Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsinin məzunu 26 yaşlı Kamal Hüseynov da indi xeyli dəyişib. Şahidi olduğu hadisələr, Milli Ordu əsgərlərinin cəsurluğu nümunəsi, düşmənin ölümsüz atəşləri üstünə dik yeriyən oğullar və bütün bunların sayəsində xalqımızın tarixi torpaqlarına qovuşması ələ bilən öz yaşından xeyli böyük edib.

Həm də hələ təzə-təzə danışmağa başlayan Selcanın dilində "ata" kəlməsi domadıyına görə...

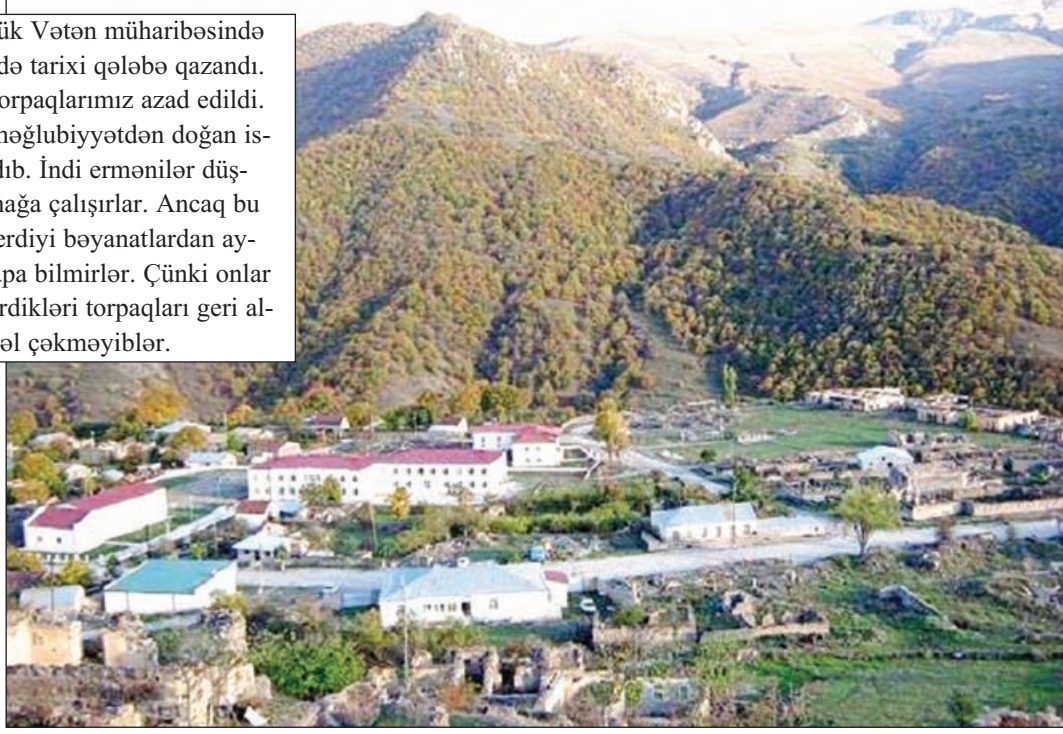

Bol sərvətli Kəlbəcər

Saf ürəkli, zəhmətkeş övladların sənin qoynuna tələsir

Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsində Ermənistan üzərində tarixi qələbə qazandı. İşğal altında olan torpaqlarımız azad edildi. Bu gün düşmən ölkədə acı məğlubiyyətdən doğan istehkəmli bütün cəmiyyəti sarsıdıb. İndi ermənilər düşükləri çətin durumdan çıxmağa çalışırlar. Ancaq bu ölkədə olan siyasi elitanın verdiyi boyanatlardan aydın görünür ki, doğru yolu tapa bilmirlər. Çünki onlar yeni müharibəyə başlayıb itirdikləri torpaqları geri almaq düşüncəsindən hələ də əl çəkməyiblər.

Görünən odur ki, erməni siyasətçiləri qarşıda onları gözləyən daha böyük belanın - sosial və iqtisadi fəlakətin miqyasını təsəvvür edə bilmirlər. Bu fəlakətin qarşısı vaxtında alınmazsa, Ermənistanı aclıq və səfəliyyət bürüyəcək. Tezliklə orada Afrikanın bəzi ölkələrindəki mənzərənin şahidi olacağıq. Ona görə ki, illərdir Ermənistan iqtisadiyyatını çətin də olsa ayaqda saxlayan Azərbaycanın işğal olunan ərazilərində sərvətlərin talanması idi. Təsədüfi deyil ki, Ermənistan öz dövlət büdcəsinin 50 faizini işğal etdiyi ərazilərdəki sərvətlərin talanı hesabına formalaşdırırdı. Erməni əsgərlərinin Kəlbəcərin Söyüdlü-Zod qızıl yatağına nəzarəti əldə saxlamaq kimi mənasız cəhd də bununla bağlıdır. Həmin yatağın itirilməsinin iqtisadi faciə olduğunu bildikləri üçün bu əmələ əl atırlar. Lakin onlara bu yatağı yenidən istismar etmək imkanı verilməyəcək. Zəngiləndəki Vəcnəli qızıl yatağının itirilməsindən sonra onların yeganə ümidi Söyüdlü yatağıdır. İndi bu son ümid də ölüb.

vet dövründə alimlərimiz Kəlbəcərdən toplayıb qələmə alırdılar. Çünki bu ədəbiyyat ümumilikdə Azərbaycan xalqının yaşı yüz illərlə ölçülən söz sənəti və ruhu-nu özündə daşıyır.

Allah bu diyardan heç nəyi esirgəməyib. Qeyd etdiyimiz kimi, özəl insanları ilə yanaşı, rayon zəngin sərvətlərə də malikdir. Rayonda bitən 4 min bitkinin 200 növü dərmən bitkisidir. Bu, ölkəmizdə təbii dərmən istehsalına geniş imkanlar açacaq. Bununla yanaşı, Kəlbəcərdə 76 növ mineral, 36 suxur növü olduğu təsdiqlənib. Onlar sovet dövründə texniki imkanların az olduğu vaxtlarda keşf edilmiş. Bu üzündən müasir geoloji avadanlıqla kəşfiyyat aparılırdı və qızıl yataqların aşkar ediləcəyi də şübhəsizdir. İndiyədək geoloqlar tərəfindən Kəlbəcərdə qızıl, gümüş, mis, xrom, çivə, tellur, selen yataqları aşkarlanıb. Buradakı sənaye əhəmiyyətli Söyüdlü, Ağduzdağ və Qızılbulaq qızıl, Şorbuluq və Ağyataq çivə və Mehmanə polimetall yataqları xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Rayon ərazisində həmçinin böyük ehtiyatları olan elvan və üzülük daş, eləcə də müxtəlif növ inşaat materialları yataqları mövcuddur.

Bu ərazilərdə insanların məskunlaşmasının tarixi qədimdir. Kəlbəcərdə yaşayan insanlar 4-5 min il bundan əvvəl qızıl əməli ilə məşğul olublar. Bu, Söyüdlü qızıl yatağından ötən əsrin 70-80-ci illərində aparılan geoloji

olun dövrdə ermənilər Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonların sudan istifadəsinə imkan vermirdi. Bu üzündən də həmin rayonlarda yüksək məhsuldarlığın əldə edilməsində problemlər yaşanır.

Kəlbəcər yaylaqları da xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Həmin yaylaqlardan təkcə kəlbəcərlilər istifadə etmirdi, ətraf rayonların da qoyunçuluq təsərrüfatları yay aylarında sürülərin burada bəsləyirdi. Ölkəmizin et və süd məhsullarına olan tələbatının ödənilməsinə Kəlbəcərin xüsusi yeri vardı. Ermənistanın sabiq kənd təsərrüfatı naziri Artur Xaçaturyan deyir: "Kəlbəcərdə heyvandarlıq inkişaf etmişdir. Bu torpaqların itirilməsi Ermənistan üçün et və süd məhsullarının itirilməsi deməkdir".

Sabiq nazir həmçinin qeyd edib ki, Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərində ilde 150 min ton taxıl tədarük olunurdu. Beləliklə, indiki taxıl istehsalının 25 faizindən məhrum olublar. Bu ölkə ehtiyacını ödəmək üçün hər il xaricdən 250 min ton taxıl idxal edirdi. İndi bu rəqəmin üzərinə 150 min ton da əlavə olunacaq. A.Xaçaturyan höyəcan sənəli qalaraq hökuməti xəbərdar edir ki, Ermənistanı qarşıda aclıq təhlükəsi gözləyir. Ermənistan mövcud imkanlarından faydalanıb iqtisadiyyatını inkişaf etdirmək əvəzinə ehtiyatlarını Azərbaycanın təbii sərvətini talamaq hesabına ödəmək kimi yanlış bir yol tutdu. Ermənilər qərək azərbaycanlıların "Özge atına minən tez düşsən" atalar sözünün unutmayaıdır. Unuduqları üçün də indiki cəzalarını çəkirlər. Yəqin ki, ara sakitləşəndən sonra ermənilər yenə də kəlbəcərlilərin qapısında işləyib evlərinə çörək pulu aparmaq istəyəcəklər, təbii ki, kəndərə buraxılsalar.

İndi bunları keçmişdə qaldı. Kəlbəcərin zənginlikləri ilk növbədə buraya qayıdacaq. Eyni zamanda rayonun sərvəti, o cümlədən suyu ölkəmizin iqtisadi potensialının daha da artmasına töhfə verəcək.

Su həyatdır. Azərbaycanın bir neçə böyük çayının mənbəyi Kəlbəcərdə formalaşır. Onların arasında ən böyüyü uzunluğu 200 kilometr olan Tərtər çayıdır. Bazarçay və Xaçınçayın uzunluğu da təxminən 200 kilometrə yaxındır. Həmin çaylar ölkəmizin böyük ərazilərinin suvarılmasında mühüm rol oynayır. İşğal dövründə Kəlbəcərdən başlanan Tərtər çayının suyu Sərsəng və ondan sonra Suqovuşan su anbarlarında yığılırdı. Təkcə Suqovuşan su anbarı azad edildikdən sonra 100 min hektara içməli və suvarma suyunun verilməsi imkanı yarandı. Həmin ərazilər işğal altında

Rüstəm KAMAL, "Azerbaycan"

Felyeton

Gen qazdı, dərin qazdı, özü düşdü

El arasında belə bir söz var: "Gen qaz, dərin qaz, axırda özün düşəcəksən". Biri si digərinə hiylə, kələk gəlmək istəyində işlədilir bu ifadə. Elə bil bədnam qonşularımızın əməlinə, xislətinə biçilib bu kəlam. Ermənilər əslərdir ki, Azərbaycana, qardaş Türkiyəyə qarşı tənqibətçi əməllərə əl atmaqda davam edirlər. Onlar xəstə təxəyyüllü ilə "dönüzdən dənizə böyük Ermənistan" xülyası ilə hər cür riyakarlıqdan, çirkin əməllərdən, qarayaxmalardan əl çəkmirlər. Guya əzil-dikləri, soyqırımına məruz qaldıqları barədə qoxtuğuna sığındıqları ölkələrin parlamentlərində, senatlarında haray-həşir qopararaq imdad diləyənələr, tərtil etdikləri saxta xəritələrdə Qarabağın onlara mənsub olduğunu qəbul etmədikləri üçün deridən-qabıqdan çıxanlar bundan ötrü hiyləgörlüklə pusquda durub məqam gözləyiblər. Tarixin müəyyən dövrlərində istədiklərinə nail olublar da.

ni qarşı-qarşıya qoymağa çalışırdılar. Lakin onların bu niyyətləri ürəklərində qaldı. Hər iki dövlətin başçısı haqq-ədələt, barış, sülh tərəfdarı olduqları, Cənubi Qafqazda sabitliyin yaranmasını istədiklərini göstərdilər. Çapalamaqda olan Paşinyanın üz tutduğu, imdad diləyi Fransanın Prezidenti İ.Makron da Ermənistanın işinə yarama bilmədi.

Müharibə Qələbəmizlə başa çatdı. Bu münasibətlə dekabrın 10-da Azadlıq meydanında Zəfər paradı keçirildi. Tədbirdə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan başda olmaqla qardaş ölkənin nümayəndə heyəti iştirak etdi. Xalqımız Zəfər paradını böyük sevinc və qürur hissi ilə izlədi. Bundan sonra hər il 8 Noyabr - Zəfər Günü kimi qeyd olunacaq. Xalqımız şəhidlik zirvəsinə yüksələn oğullarımızı dərin ehtiramla həmişə yad edəcək.

Ermənistan isə məğlub ölkədir. İndi burada ara qarışıb, məzhəb itib. Məğlubiyyətlərinin səbəbkarı kimi hamı Nikolu xain deyə çağıraraq istefasını tələb edir. Amma unudurlar ki, Nikolandan da zəhərliləri perdə arxasında daldalanıblar. Əgər R.Köçəryan, S.Sarkisyan və digər erməni şovinistləri, həmçinin Azərbaycanın çörəyini yedikləri halda separatçılıq edən ermənilər vaxtında papaqlarını qarşılarına qoyub fikirləşsəydilər, aqibətləri belə olmazdı. Necə deyərler, Allah adamın əvvəl ağlını, sonra canını alır. Əfsuslar olsun ki, ermənilərin əksəriyyəti (az sayda erməni nəzərə almasaq) bir toplum olaraq (xalq deməyə, onların xalq olmağına çox qalıb) düşükləri vəziyyəti, bunun səbəbini yenə də düzgün qiymətləndirə bilmir, yuvarılandığı qirdəbə çapalaya-çapalaya əl-qol atırlar. Hələ də anlaşırlar ki, özge üçün qazdıqları quyuya özləri düşüblər.

Seyran CAVADOV, "Azerbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN"

qəzetinə 2021-ci il üçün
abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərmatbuatçayımı" ASC	(012) 440-46-94, (012) 441-19-91
"Azərpoçt" ASC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Kaspi" MMC	(012) 432-39-55, (012) 510-82-24
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik	124,80 (yüz yirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq	62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq	31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə
üzlaşsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli
telefonla zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

ABS Moderna vaksininin istifadəsini təsdiqlədi

ABS-da Moderna şirkətinin yeni tipli koronavirusa qarşı hazırladığı peyvəndin istifadəsinə icazə verildi. Müvafiq qərar ABS-in Qida və Dərman Vasitələrinin Keyfiyyətinə Sanitariya Nəzarəti İdarəsində (FDA) qəbul edilmişdir. Bundan əvvəl BioNTech və Pfizer şirkətlərinin peyvəndi də analoji təsdiq alıb. Məlumatla görə, vaksinin səmərəliliyi 94,1 faiz təşkil edir.18 yaşdan yuxarı olan insanların peyvəndlənməsi üçün istifadə oluna bilər. Bazar günü 5,9 milyon doza paylanacaq. "Təbrik edirik, Moderna vaksini artıq əlçatandır!" deyə ABS Prezidenti Donald Tramp Twitterdə yazıb.

Beynəlxalq aləm

Alimlər qocalmaya səbəb olan vərdişləri açıqladılar

Yaşlanma qaçılmazdır, amma bir sıra vərdişlərdən imtina etsəniz, bu proses ləngiyə bilər. Oslo Universitetinin alimləri belə hesab edirlər. Bu barədə "MedikForum" nəşri yazır. Mütəxəssislər aydınlaşdırıblar ki, siqaret çəkmə, qeyri-aktiv həyat tərzi, pis qidalanma və spirtli içkilərdən sui-istifadə xronobioloji yaşa 12 il əlavə edir. Alimlərin dediyinə görə, bu fenomen bihevioral yaşlanma adlanır.

Ekspertlər bu cür nəticələrə 18 yaşdan 44-ə qədər olan məlumatları araşdırdıqdan sonra gəlməmişlər. Onların sağlamlığı 20 il ərzində izlənilmişdir. Əksəriyyətində bir və ya iki neqativ vərdiş olub, 314 nəfər bütün dörd zərərli vərdişlərlə malik idi, 387 nəfər isə heç bir vərdişdən sui-istifadə etməmişdi. Nəticədə, sonuncular öz yaşlarından, eləcə də digər qruplardan olan şəxslərdən əhəmiyyətli dərəcədə gənc görünüblər.

Əfqanıstanda terror aktı: 15 ölü, 20 yaralı

Dünən Əfqanıstanın mərkəzi hissəsində yerləşən Qəzni vilayətində baş vermiş terror aktı nəticəsində 15 dinc sakin həlak olub, daha 20 nəfər yaralanıb. Əfqanıstan DİN-in mətbuat katibi Tarik Arayen jurnalistlərə açıqlamasında bildiriib ki,

partlayış Göylan qəzasının Ağucan kəndində baş verib. Terroristlər dini mərasim zamanı minalanmış üçtəkərli motosikletləri partladılar. Terror aktına görə məsuliyyəti hələlik heç bir qruplaşma öz üzərinə götürməyib.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektiv Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin Sərmayələr və marketinq üzrə vitse-prezidenti Elşad Nəsirova anası XAVƏR NƏSİROVANIN vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Şirvan Şəhər Məhkəməsinin kollektivli məhkəmənin hakimi Ziya Əliyevə anası ROZA XANIMIN vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan
AZ 1073, Baki şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail: secretary@azerbaijan-news.az az.reklam@mail.ru azerbaijan-news@mail.ru www.azerbaijan-news.az

Telefonlar
Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39, Məsul katib - 539-43-23, Məsul katib müavini - 539-44-31, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68, Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82, İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73, Kompüter mərkəzi - 538-20-87, Məhsəbləşmə - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1
"Azerbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələndirilib, "Azerbaycan" nəşriyyatında çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sütyonlanlarla barabər, dərəcə üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir
Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet
Tiraj 7368
Sifariş 2857
Qiyməti 40 qəpik